

USPOREDNA ANALIZA POSLOVANJA ODABRANIH TRGOVAČKIH DRUŠTAVA IZ DJELATNOSTI MALOPRODAJE

Oršolić, Marijana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:160932>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**USPOREDNA ANALIZA POSLOVANJA
ODABRANIH TRGOVAČKIH DRUŠTAVA IZ
DJELATNOSTI MALOPRODAJE**

Mentor:

Izv. prof. dr. sc. Tina Vuko

Student:

Marijana Oršolić

Split, prosinac, 2019.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. REGULATORNI OKVIR FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	3
2.1. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja.....	3
2.2. Bilanca – izvještaj o financijskom položaju	6
2.3. Račun dobiti i gubitka.....	9
2.4. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	11
2.5. Izvještaj o novčanim tokovima	12
2.6. Izvještaj o promjenama kapitala	14
2.7. Bilješke uz financijske izvještaje	15
3. METODE I TEHNIKE FINANCIJSKE ANALIZE POSLOVANJA	16
3.1. Komparativni financijski izvještaji	17
3.2. Strukturni financijski izvještaji	17
3.3. Analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja.....	18
3.3.1. <i>Pokazatelji likvidnosti</i>	19
3.3.2. <i>Pokazatelji zaduženosti</i>	21
3.3.3. <i>Pokazatelji aktivnosti</i>	22
3.3.4. <i>Pokazatelji ekonomičnosti.....</i>	23
3.3.5. <i>Pokazatelji profitabilnosti</i>	24
4. USPOREDNA FINANCIJSKA ANALIZA POSLOVANJA NA PRIMJERU ODABRANIH PODUZEĆA IZ DJELATNOSTI MALOPRODAJE	26
4.1. Analiza stanja djelatnosti maloprodaje u Hrvatskoj	26
4.2. Kratki opis poslovanja odabranih poduzeća.....	29
4.2.1. <i>Opis poslovanja poduzeća Tommy d.o.o.</i>	29
4.2.2. <i>Opis poslovanja poduzeća Studenac d.o.o.</i>	30
4.2.3. <i>Opis poslovanja poduzeća Lidl d.o.o., k.d.</i>	30
4.2.4. <i>Opis poslovanja poduzeća Konzum d.d.</i>	31
4.3. HORIZONTALNA ANALIZA	31
4.3.1. <i>Horizontalna analiza poduzeća Tommy d.o.o.</i>	32
4.3.2. <i>Horizontalna analiza poduzeća Studenac d.o.o.</i>	36
4.3.3. <i>Horizontalna analiza poduzeća Lidl d.o.o., k.d.</i>	39
4.3.4. <i>Horizontalna analiza poduzeća Konzum d.d.</i>	42

4.4. VERTIKALNA ANALIZA	45
4.4.1. <i>Vertikalna analiza poduzeća Tommy d.o.o.</i>	45
4.4.2. <i>Vertikalna analiza poduzeća Studenac d.o.o.....</i>	47
4.4.3. <i>Vertikalna analiza poduzeća Lidl d.o.o., k.d.</i>	49
4.4.4. <i>Vertikalna analiza poduzeća Konzum d.d.....</i>	51
4.5. Analiza odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje putem financijskih pokazatelja	53
4.5.1. <i>Analiza pokazatelja likvidnosti poduzeća iz djelatnosti maloprodaje</i>	53
4.5.2. <i>Analiza pokazatelja zaduženosti poduzeća iz djelatnosti maloprodaje</i>	54
4.5.3. <i>Analiza pokazatelja aktivnosti iz djelatnosti maloprodaje</i>	56
4.5.4. <i>Analiza pokazatelja ekonomičnosti iz djelatnosti maloprodaje</i>	57
4.5.5. <i>Analiza pokazatelja profitabilnosti iz djelatnosti maloprodaje</i>	59
5. ZAKLJUČAK	61
SAŽETAK	62
LITERATURA	64
POPIS TABLICA	65
POPIS SLIKA.....	66
POPIS GRAFIKONA	67

1.UVOD

Trgovina je jedna od najznačajnijih gospodarskih grana u Republici Hrvatskoj koja ima vrlo važnu ulogu u kreiranju zaposlenosti i BDP-u. Cilj trgovačkih lanaca je povećati broj svojih korisnika te postati profitabilniji od konkurencije na način da zauzmu što veći udio na tržištu kako bi dugoročno imali što veći profit. Praćenjem trendova današnjice te uvažavanje i prilagođavanje korisničkim potrebama, svako poduzeće bi moglo doseći vrh poslovanja.

Istraživački problem rada je usporedna analiza i ocjena poslovanja odabranih trgovačkih društava iz djelatnosti maloprodaje. U ovom slučaju odabrana društva su: Tommy d.o.o., Studenac d.o.o., Lidl d.o.o., k.d. i Konzum d.d..

Na mjerodavnom tržištu trgovine na malo u Republici Hrvatskoj ova četiri poduzeća zajedno dijele najveći udio ostvarenih prihoda u razdoblju od 2015. do 2018.godine.

Predmet istraživanja je analiza poslovanja navedenih trgovačkih društava na temelju podataka i informacija objavljenih u temeljnim financijskim izvještajima za razdoblje od 2015. – 2018. godine s ciljem utvrđivanja financijskog položaja i uspješnosti poslovanja odabranih poduzeća. Pritom su korištene horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja te analiza putem pokazatelja. Također će se usporediti poslovanje.

Prema tome, osnovna svrha i cilj ovog rada jest usporedna analiza poslovanja odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje kako bi se donijeli što relevantniji zaključci o kvaliteti njihova poslovanja.

Temeljem navedenog, u radu uz opće znanstvene metode poput metode deskripcije, analize i sinteze, komparativne metode i sl., kod obrade i analize prikupljenih podataka primijenjene su i specifične metode financijske analize.

Završni rad je podijeljen u 5 dijelova uključujući uvodni dio i zaključak. U prvom dijelu, uvodnom poglavlju, definiran je problem i predmet istraživanja. Postavljeni su ciljevi istraživanja te navedene osnovne metode istraživanja. Na samom kraju uvodnog dijela definirana je struktura završnog rada.

U drugom dijelu rada objašnjava se regulatorni okvir financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj. Analizirani su temeljni financijski izvještaji te zakonski okvir financijskog izvještavanja.

U trećem dijelu rada prikazane su metode i tehnike financijske analize poslovanja te objašnjeni financijski pokazatelji poslovanja na kojima se temelji provedeno istraživanje u ovom radu. Tako su objašnjeni pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

U četvrtom dijelu rada, objašnjen je način prikupljanja podataka za istraživanje, tj. provedeno je empirijsko istraživanje na uzorku odabranih poduzeća iz djelatnosti trgovine. Istraživanje je provedeno i primjenom vertikalne i horizontalne analize i uz pomoć analize financijskih pokazatelja. Također su opisana odabrana poduzeća te se detaljno obrađuje cjelokupna analiza poslovanja.

U petom dijelu rada, posljednjem, doneseni su i istaknuti zaključci i preporuke na temelju provedenog istraživanja.

2. REGULATORNI OKVIR FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja

Regulatorni okvir financijskog izvještavanja čine računovodstvena regulativa i legislativa. Pod računovodstvenom regulativom se definira pristup na nacionalnoj ili međunarodnoj razini po zakonima (npr. zakonom o računovodstvu ili zakonom o poduzećima ili trgovačkim zakonom), direktivama i načelima ili standardima računovodstvene profesije. Ona označava pravila, propise, uredbе, načela i standarde za vođenje poslovnih knjiga, sastavljanje financijskih izvještaja, vrednovanje ili uopće propisivanje računovodstva. Računovodstvena legislativa ima uže značenje od regulative te obuhvaća samo zakonske propise koje donosi zakonodavna skupština.¹

Zakonom o računovodstvu uređuje se računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika i grupa poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, revizija godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih izvješća te njihov sadržaj i obavljanje nadzora.²

Prema Zakonu o računovodstvu³ svaki poduzetnik sa sjedištem u Republici Hrvatskoj je obvezan voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva, da budu dostupne informacije o poslovanju i stanju imovine.

Cilj financijskog izvještavanja jest informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja. Te informacije su sadržane temeljnim financijskim izvještajima. S obzirom na osebujan način definiranja informacija, ona mora imati zadovoljavajuće atribute. Podrazumijeva se da informacija mora biti istinita i potpuna te na jasan i razumljiv način iskazana korisnicima. Također ista mora biti adekvatna za svrhu kojoj je namijenjena.⁴

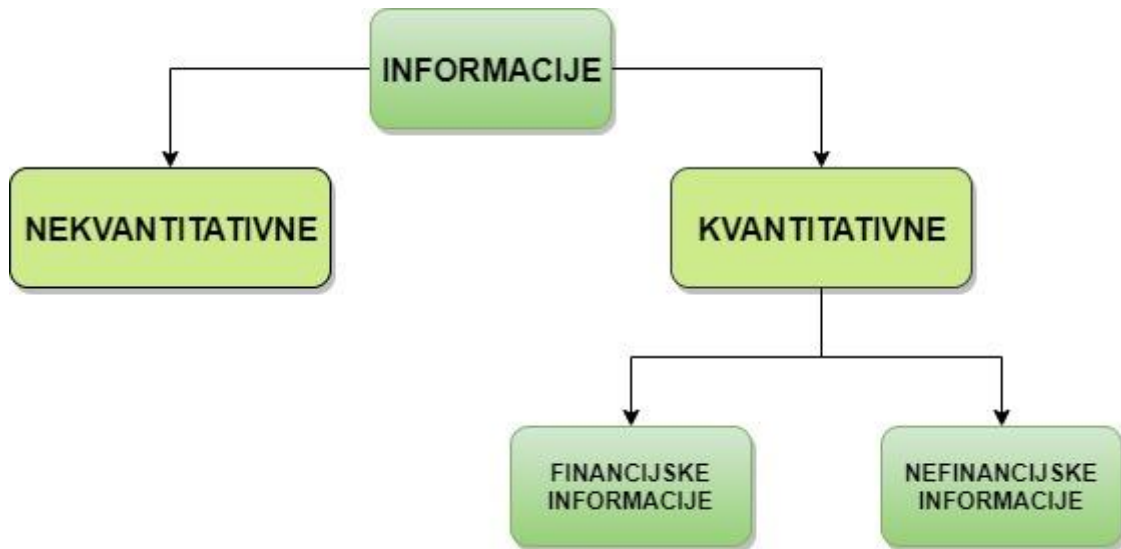
¹ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, predavanja 2, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu

² Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, pročišćeni tekst, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 78/15,134/15, 120/16, 116/18, čl.1.

³ Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 120/16, 116/18, čl. 7.

⁴ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, predavanja 2, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu

Slika 1: Vrste informacija

Izvor: Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op.cit., str. 31.

Koncepcijski okvir financijskog izvještavanja predstavlja pravila i norme koje je potrebno uvažavati prilikom izrade financijskih izvještaja.⁵ Njime su definirana obilježja računovodstvenih informacija što je važno za njihovo razumijevanje i interpretaciju. Vođen je ciljevima financijskog izvještavanja, definira elemente financijskih izvještaja, potrebna načela kvalitete informacija i objašnjava kako i kada se elementi mjere, priznaju i prezentiraju u financijskim izvještajima.

Prema čl. 5 Zakona o računovodstvu⁶, razvrstavanje poduzetnika se vrši na mikro, male, srednje i velike ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji.

⁵ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, predavanje 2, Ekonomski fakultet u Splitu

⁶ Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 120/16, 116/18, čl. 5

Slika 2: Razvrstavanje poduzetnika prema ZOR-u

Kriterij	MIKRO (ako ne prelaze 2 od 3 kriterija)	MALI (ako ne prelaze 2 od 3 kriterija)	SREDNJI (ako ne prelaze 2 od 3 kriterija)	VELIKI (ako prelaze 2 od 3 kriterija)
aktiva (kn)	2.600.000,00	30.000.000,00	150.000.000,00	150.000.000,00
prihodi (kn)	5.200.000,00	60.000.000,00	300.000.000,00	300.000.000,00
prosječan broj radnika	10	50	250	250

Izvor: Vuko, T., (2017): Revizija, Nastavni materijali, predavanje 2, Ekonomski fakultet u Splitu

Veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa (poduzetnici čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište) dužni su sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom MSFI (Međunarodni standardi financijskog izvještavanja) dok ostali poduzetnici (mikro poduzetnici, mali poduzetnici i srednji poduzetnici) su dužni primjenjivati HSFI (Hrvatski standardi financijskog izvještavanja).

Mikro poduzetnici, mali poduzetnici i srednji poduzetnici imaju obvezu sastavljanja bilance, računa dobiti i gubitka i bilješki uz financijske izvještaje. Veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa imaju obvezu sastavljanja svih 6 temeljnih financijskih izvještaja sukladno Zakonu o računovodstvu. Menadžment je odgovoran za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja.

Temeljni, tj. godišnji financijski izvještaji su podloga za analizu poslovanja, a definirani su Zakonom o računovodstvu:⁷

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje.

⁷ Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 120/16, čl. 19

Poduzetnici su navedene izvještaje dužni dostaviti Financijskoj agenciji (FINA) koja vodi Registar godišnjih financijskih izvještaja (RGFI) radi javne objave. Registar godišnjih financijskih izvještaja se vodi u električnom obliku i dostupan je na Internet stranicama FINA-e.

2.2. Bilanca – izvještaj o financijskom položaju

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje sustavni pregled imovine, obveza i kapitala na točno određeni datum. Statički je izvještaj jer se sastavlja sa stanjem na jedan dan te se iz tog razloga ne odnosi na razdoblje. Sastavlja se po načelu bilančne ravnoteže, što znači da pruža dvostruku sliku iste vrijednosti.⁸

Sastavni dio bilance su elementi⁹ :

- a) Imovina je resurs koji je pod kontrolom poduzeća od koje se očekuje buduća ekonomska korist.
- b) Obveza je postojeći dug poduzeća čijim se podmirenjem očekuje smanjenje resursa
- c) Kapital ili glavnica je ostatak imovine nakon odbitka svih njegovih obveza.

Prilikom sastavljanja bilance treba voditi računa da aktiva i pasiva trebaju biti u ravnoteži.

$$\begin{array}{c} \text{AKTIVA} = \text{PASIVA} \\ \text{ili} \\ \text{IMOVINA} = \text{KAPITAL} + \text{OBVEZE} \end{array}$$

Aktivu bilance čini imovina koja se dijeli u dvije osnovne skupine: dugotrajna imovina i kratkotrajna imovina.

Dugotrajna imovina ili stalna (fiksna) imovina je dio imovine koji se pretvara u novčani oblik u razdoblju duljem od godine dana. Ona zadržava svoj pojavni oblik tijekom cijelog korisnog vijeka upotrebe i amortizira se postupno. Nadalje, dugotrajna imovina može se klasificirati na materijalnu imovinu, nematerijalnu imovinu, financijsku imovinu i dugotrajna potraživanja.

⁸ Šodan, S.(2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 3, Ekonomski fakultet u Splitu

⁹ Žager, K. et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, izd.3., str. 93.

Slika 3: Oblici dugotrajne imovine

DUGOTRAJNA IMOVINA			
MATERIJALNA IMOVINA	NEMATERIJALNA IMOVINA	FINANCIJSKA IMOVINA	DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA
zemljišta, šume	goodwill	dugoročni depoziti	potraživanja od kupaca s rokom plaćanja dužim od jedne godine
građevinski objekti	patenti, licence, koncesije	kupljeni vrijednosni papiri	ostala dugoročna potraživanja
postrojenja i opreme alati, namještaj	softver	dani dugoročni zajmovi	
transportna sredstva	izdaci za istraživanje i razvoj	ostala dugoročna ulaganja	

Izvor: Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, op. cit. str. 57.

Kratkotrajna imovina ili tekuća (obrtna) imovina je dio ukupne imovine za koji se očekuje da će se pretvoriti u novčani oblik u vremenu kraćem od jedne godine. To je imovina koja se može brzo unovčiti, a može se klasificirati na: novac, potraživanja, financijsku imovinu i zalihe.

Slika 4: Oblici kratkotrajne imovine

KRATKOTRAJNA IMOVINA			
NOVAC	POTRAŽIVANJA	FINANCIJSKA IMOVINA	ZALIHE
novac u banci	potraživanja od kupaca	dani kratkoročni zajmovi	zalihe sirovine i materijala
novac u blagajni	potraživanja od zaposlenih	kupljeni vrijednosni papiri	zalihe nedovršenih proizvoda
	potraživanja od države	dani depozit	zalihe gotovih proizvoda
	ostala potraživanja	ostala kratkoročna ulaganja	zalihe trgovačke robe

Izvor: Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, op. cit. str. 59.

Imovina kojom raspolaže poduzeće ima i svoje porijeklo, tj. pribavljena je iz različitih izvora. Ti izvori čine obveze i kapital. Obveze ili tuđi izvori su sadašnje obveze poduzeća koje su proizašle iz prošlih događaja te njihovim podmirenjem rezultirati će se odljevom resursa iz poduzeća. Kapital je razlika između ukupne imovine i ukupnih obveza. To je dio imovine koji pripada vlasnicima poduzeća.

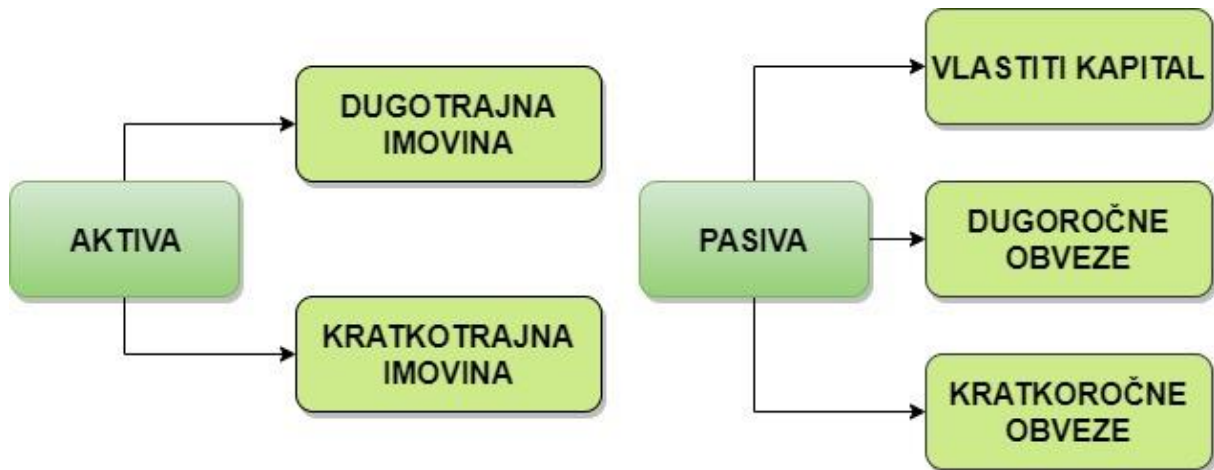
Klasifikaciju izvora imovine prema roku dospeljega možemo podijeliti na :

- kratkoročne obveze
- dugoročne obveze
- kapital ili glavnica

Kratkoročne obveze su obveze prema dobavljačima za nabavljeni materijal, robu i sl., obveze za izvršene usluge, obveze za plaće, za poreze, obveze za primljeni kratkoročni kredit s rokom otplate kraćim od godine dana itd.

Dugoročne obveze su obveze za primljene dugoročne kredite od banaka ili drugih financijskih institucija i obveze po emitiranim obveznicama.

Slika 5: Struktura bilance

Izvor: izrada autora

Vrednovanje bilančnih pozicija se može vršiti na tri načina. Sukladno računovodstvenim standardima postoji mogućnost vrednovanja po¹⁰:

- trošku nabave (nabavnoj vrijednosti)
- sadašnjoj vrijednosti
- fer vrijednosti

Vrijednosti elemenata koji su prikazani u bilanci ne smiju se interpretirati kao tržišne vrijednosti. Povijesni trošak je najčešće korištena za procjenu te se prema njemu bilančne pozicije vrednuju prema trošku nabave.

2.3. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je jedan od temeljnih financijskih izvještaja koji pruža informacije o učinkovitosti upotrebe resursa poduzeća kroz određeno razdoblje, tj. prikazuje prihode, rashode i financijski rezultat poslovanja za određeno razdoblje.¹¹

Prihodi su povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava što ima za posljedicu povećanje glavnice.¹²

¹⁰ Žager, K. et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, izd.3., op.cit., str. 106.

¹¹ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 4, Ekonomski fakultet u Splitu

¹² Žager, K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 45.

Prihodi proistječu iz redovnih aktivnosti. Dobici predstavljaju druge stavke koje udovoljavaju definiciji prihoda i mogu, ali ne moraju proisteći iz redovnih aktivnosti poduzeća.

Vrste prihoda su:

- a) Poslovni (operativni) prihodi
- b) Financijski prihodi

Poslovni prihodi (operativni) smatraju se prihodi od prodaje proizvoda i roba te pružanja usluga, a financijski prihodi smatraju se prihodi od kamata, tantijema, dividendi, pozitivne tečajne razlike itd.

Rashodi su smanjenje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku odljeva ili smanjenja sredstava što ima za posljedicu smanjenje glavnice te nastaju kao posljedica smanjenja imovine i povećanja obveza.¹³ Rashodi proistječu iz redovnih aktivnosti. Gubici predstavljaju druge stavke koje udovoljavaju definiciji rashoda i mogu, ali ne moraju proisteći iz redovnih aktivnosti.

Vrste rashoda su:

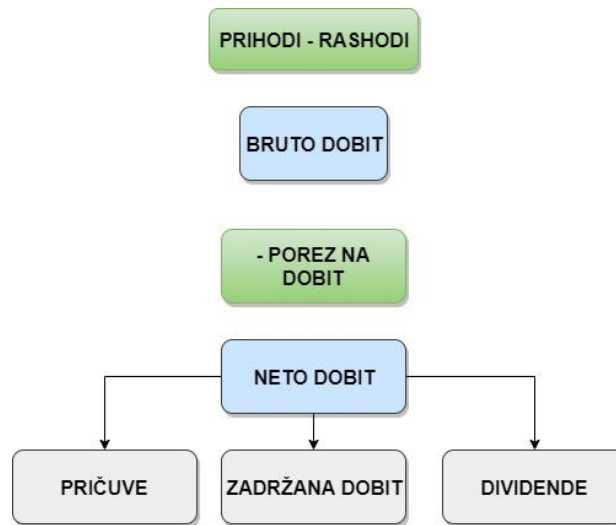
- a) Poslovni (operativni) rashodi
- b) Financijski rashodi

Najznačajniji dio prihoda i rashoda je povezan uz prodaju gotovih proizvoda. Ako je poduzeće ostvarilo više od onoga što je uložilo tada je ostvaren pozitivan rezultat poslovanja ili dobit. Ako poduzeće mora uložiti više od onog što dobije tada posluje s gubitkom tj. ostvaruje se negativan poslovni rezultat.

Rezultat poslovanja se utvrđuje na kraju obračunskog razdoblja, te ukoliko su prihodi veći od rashoda, vrši se raspodjela dobiti.

¹³ Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.71

Slika 6: Utvrđivanje raspodjela dobiti

Izvor: Žager, K. et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, izd.3.,op.cit.,str. 69.

Pri sastavljanju računa dobiti i gubitka treba voditi računa o formalnom izgledu i strukturi prihoda i rashoda. U svijetu se koristi jednostrani račun zbog veće preglednosti, ali isto postoji mogućnost dvostranog računa. U Republici Hrvatskoj primjenjuju se Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) koji u kontekstu priznavanja i mjerenja prihoda i rashoda ističu primjenu sljedećih načela¹⁴:

- Načelo nastanka događaja
- Načelo opreznosti
- Načelo iskazivanja po bruto osnovi
- Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda

2.4. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Ostala sveobuhvatna dobit obuhvaća stavke prihoda i rashoda uključujući usklade prilikom reklasifikacije koje se ne priznaju kao dobit ili gubitak.¹⁵

On se u osnovi sastoji od 2 dijela. Prvi dio prikazuje uobičajene stavke računa dobiti i gubitka, a u drugom dijelu se prikazuje ostala sveobuhvatna dobit. Ovaj izvještaj uglavnom sastavljaju velika poduzeća koja imaju složene transakcije i velik udio financijske imovine.¹⁶

¹⁴ Žager, K. et al (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str.121.

¹⁵ Prema odredbi iz t.7 MRS-a 1 (prezentiranje financijskih izvještaja)

Slika 7: Struktura izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti

DIJELOVI IZVJEŠTAJA	ELEMENTI IZVJEŠTAJA	PRIKAZUJE UTJECAJ
1. dio - Račun dobiti i gubitka	redovne aktivnosti (prodaja proizvoda, prihodi od kamata...)	utjecaj menadžmenta
2. dio - Ostala sveobuhvatna dobit	nerealizirani dobitci i gubitci zbog promjena vrijednosti fin. imovine	utjecaj vanjskog okruženja (burze...)

Izvor: Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, izd.3.,op.cit., str. 124.

Prema ovoj strukturi izvješća možemo utvrditi način nastajanja i kvalitetu dobiti što je ujedno i pretpostavka za ocjenu uspješnosti i donošenje ispravnih odluka na temelju iskazane dobiti.¹⁷

2.5. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima iskazuje novčane tokove, tj. priljeve i odljeve novca i novčanih ekvivalenta u određenom obračunskom razdoblju. Obveznici primjene HSFI-a (srednje veliki poduzetnici) sastavljaju izvještaj o novčanom tijeku sukladno odrednicama HSFI-a, dok veliki poduzetnici koji primjenjuju MSFI, sastavljaju isti primjenjujući odrednice MRS-a 7 – Izvještaj o novčanim tokovima.¹⁸

Osnovni elementi izvještaja o novčanim tokovima su primitci, izdatci i neto (čisti) novčani tok. S aspekta izvještaja o novčanim tokovima važna je informacija koliko je poduzeće sposobno stvarati novac iz osnovnih aktivnosti.

¹⁶ Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 123.

¹⁷ Ibidem

¹⁸ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 4, Ekonomski fakultet u Splitu

Primitci i izdatci novaca se razvrstavaju u¹⁹:

- a) Poslovne aktivnosti
- b) Investicijske aktivnosti
- c) Financijske aktivnosti

kako bi dobivene informacije bile korisnije korisnicima pri ocjeni utjecaja tih aktivnosti na financijski položaj.

Poslovne aktivnosti su glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje imaju najznačajniji utjecaj na rezultat poslovanja. U poslovne aktivnosti možemo navesti primitke na osnovi prodaje robe ili pružanja usluga, primitci od provizija, naknada, tantijema, osiguravajućih društava, izdatke dobavljačima za isporučenu robu ili usluge, izdaci za plaćanje poreza, zaposlenih itd.²⁰

Investicijske (ulagateljske) aktivnosti su aktivnosti koje su vezane uz promjene na dugotrajnoj imovini, i drugih ulaganja koja nisu novčani ekvivalenti. Primjeri investicijskih aktivnosti su novčani primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine, novčani izdaci od prodaje vlasničkih ili dužničkih instrumenata drugih poduzeća, novčani predujmovi i zajmovi dani drugim osobama.²¹

Financijske aktivnosti proizlaze iz aktivnosti koje rezultiraju promjenom veličine i sastava kapitala i zaduživanja poduzeća. Primjeri financijskih aktivnosti su primitci od emisije dionica, primljenih kredita, emisije obveznica i vrijednosnih papira, izdaci a otkup vlastitih dionica, za dividende, kamate i sl. ²²

Oblik iskazivanja izvještaja o novčanim tokovima iz poslovnih aktivnosti može biti prema²³:

- Direktnoj metodi,
- Indirektnoj metodi

¹⁹ Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 126.

²⁰ Ibidem

²¹ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, predavanje 4, Ekonomski fakultet u Splitu

²² Ibidem

²³ Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 128.

Primjenom direktne metode transparentno i eksplicitno se prikazuju konkretni primitci i izdaci razvrstani po vrsti aktivnosti. Primjenom indirektno metode može se doći do istih rezultata, ali se poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primitci i bruto izdatci novca, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcije nenovčane prirode kao npr. amortizacija, rezerviranja, odgođeni porezi, nerealizirane pozitivne i negativne tečajne razlike.²⁴

2.6. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja u kojem su prikazane promjene koje su se dogodile između dva obračunska razdoblja.²⁵ Kapital poduzeća se sastoji od uloženog kapitala i zarađenog kapitala. Svrha ovog izvještaja je pružanje korisnicima informacije o bogatstvu dioničara.

Srednji poduzetnici (koji su obveznici primjene HSFI-a) te veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa (koji su obveznici primjene MSFI-a) su obveznici sastavljanja izvještaja o promjenama kapitala.

Slika 8: Struktura kapitala

<ul style="list-style-type: none"> • UPISANI KAPITAL • PREMIJE NA EMITIRANE DIONICE • REVALORIZACIJA REZERVE • REZERVE
<ul style="list-style-type: none"> zakonske rezerve rezerve za vlastite dionice statutarne rezerve ostale rezerve
<ul style="list-style-type: none"> • ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK • DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆE GODINE

Izvor: Žager, K., et al. (2017) : Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, izd.3, op.cit., str. 131.

²⁴ Ibidem

²⁵ Žager, K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, izd.3. str. 131.

Izvještaj o promjenama kapitala prema MRS-u 1 mora iskazati: ²⁶

- dobit ili gubitak razdoblja,
- sve stavke prihoda i rashoda, dobitka ili gubitka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznavati u kapital te njihov ukupni iznos,
- dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi,
- iznos zadržane dobiti (ili gubitka) na početku i na kraju razdoblja.

2.7. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže dodatne i dopunske informacije koje nisu prezentirane u bilanci, računu dobiti i gubitku, izvještaju o promjenama kapitala i izvještaju o novčanom toku.²⁷

Bilješke objašnjavaju računovodstvene politike koje su primijenjene u izradi izvješća. Sadržavaju sve informacije koje se ne vide direktno u financijskim izvještajima, ali su isto tako bitne stavke za donošenje odluka u poslovanju.

Računovodstvenim standardima je propisano što sve treba objaviti u bilješkama uz financijske izvještaje. Prema MRS 1 *Prezentiranje financijskih izvještaja*²⁸ (t. 112) trebaju se prezentirati:

- informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama
- objavu informacija koje zahtijevaju MSFI-jevi, a koje nisu prikazane nigdje u financijskim izvještajima
- dodatne informacije koje nisu prezentirane nigdje u financijskim izvještajima, ali su relevantne za njihovo razumijevanje.

²⁶ Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op.cit., str. 87.

²⁷ Zgombić i partneri (2008): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Crolex zbirka hrvatskog prava, Zagreb, izd.1

²⁸ Međunarodni računovodstveni standard 1: Prezentiranje financijskih izvještaja, t.112.

3. METODE I TEHNIKE FINANCIJSKE ANALIZE POSLOVANJA

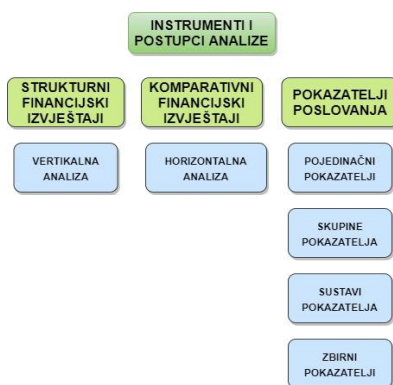
Financijska analiza podrazumijeva da se ostvareni financijski rezultat poduzeća analizira statističko-matematičkim metodama koji su potrebni za izračun financijskih pokazatelja poslovanja te da su relevantni za korisnika analize financijskog izvješća.

Nadalje, financijska analiza poslovanja predstavlja analiziranje gospodarskog položaja, pojava i razvojnih tendencija kako bi se utvrdila bitna poslovna i financijska obilježja poduzetnika.²⁹

U analizi financijskih izvještaja mogu se navesti najučestalija analitička sredstva, a to su³⁰:

- komparativni financijski izvještaji koji omogućuju sagledavanje promjena u toku vremena
- strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu financijskih izvještaja
- analiza pomoću pokazatelja
- specijalizirane analize (predviđanje toka gotovine, analiza promjena u financijskom položaju itd.)
- trendovi i kretanja performanse.

Slika 9: Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

Izvor: Žager, K. et al.(2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op.cit., str. 224

²⁹ Žager, L. (1992): Pokazatelji financijske analize poslovanja poduzeća, Računovodstvo i financije, br. 2/92, Zagreb, str.69

³⁰ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, predavanje 5, Ekonomski fakultet u Splitu

3.1. Komparativni financijski izvještaji

Komparativni financijski izvještaji služe kao podloga za provedbu horizontalne analize te tako omogućuje sagledavanje promjena u obračunskom razdoblju. Promjene se mogu iskazati u apsolutnim i relativnim iskazima, na način da se promatraju promjene pozicija financijskih izvještaja iz godine u godinu ili se koristi usporedba sa baznom godinom.³¹

U horizontalnoj analizi ključna varijabla je vrijeme jer kroz promatrano razdoblje donosi se zaključak o kretanju na temelju čega je moguće utvrditi problematična područja poslovanja. Njome se ocjenjuje sigurnost i uspješnost poslovanja promatranog poduzeća. Ova analiza može se susresti s problemima kao što je npr. inflacija, promjene u politici bilanciranja, promjene obračunskog sustava prilikom izrade financijskih izvještaja pa je potrebno usporediti podatke te uskladiti pokazatelje³²

$$\text{postotna promjena} = \frac{\text{stanje u tekućem razdoblju} - \text{stanje u baznom razdoblju}}{\text{stanje u baznom razdoblju}} \times 100$$

3.2. Strukturni financijski izvještaji

Strukturni financijski izvještaji prikazuju odnos između imovine, kapitala i obveza, prihoda, rashoda i ostvarenog financijskog rezultata. Korisni su kod uspoređivanja s drugim društvima i usporedbom podataka jednog društva kad je u gospodarstvu prisutna inflacija.³³

U vertikalnoj analizi jedna pozicija iz financijskog izvještaja se uzima kao konstanta pa se određuje postotni odnos svih podataka iz izvještaja u odnosu na uzetu konstantu. Uobičajeno se jedna pozicija usporedbe izjednačava sa 100, a druga kao njen postotak te omogućava uvid u strukturu izvještaja.

³¹ Žager, K, et al. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia d.o.o., Zagreb, str. 228

³² Ibidem str. 228

³³ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, predavanje 5, Ekonomski fakultet u Splitu

Vertikalna analiza bilance je određivanje postotka učešća pojedinih elemenata, tj. stavki aktive i pasive u ukupnoj vrijednosti aktive / pasive.³⁴

$$\% \text{ udio} = \frac{\text{vrijednost pojedine stavke aktive / pasive}}{\text{ukupna vrijednost aktive / pasive}} \times 100$$

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka se koristi za određivanje koliki je postotni udio pojedine stavke računa dobiti i gubitka u vrijednosti neto prodaje društva te se kao konstanta uzima vrijednost neto prodaje.³⁵

$$\% \text{ udio} = \frac{\text{stavka računa dobiti i gubitka}}{\text{neto prodaja}} \times 100$$

3.3. Analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja

Pokazatelj je racionalni broj kod kojega se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom radi usporedbe.³⁶ Mogućnost kvantificiranja, specifična forma i relevantne informacije podataka su samo neke karakteristike pokazatelja.

Za uspoređivanje pokazatelja i njihovu interpretaciju najčešće se koriste³⁷:

- planiranje vrijednosti
- empirijska mjerila
- ranija uspješnost poduzeća
- granske norme

³⁴ Perica, I. (2016): Analiza financijskih izvještaja, Nastavni materijali, Predavanje 2., Ekonomski fakultet u Splitu

³⁵ Ibidem

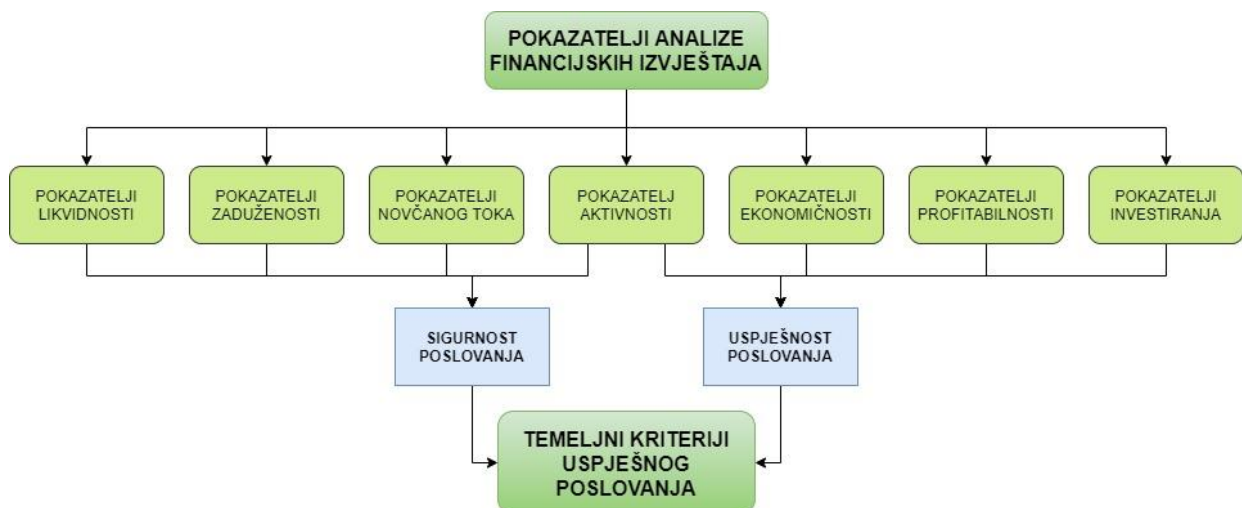
³⁶ Ibidem

³⁷ Ibidem

U ekonomskoj teoriji danas financijske pokazatelje efikasnosti poslovanja i efikasnosti financiranja klasificiramo kroz:³⁸

- 1) Pokazatelje likvidnosti
- 2) Pokazatelje zaduženosti
- 3) Pokazatelje aktivnosti
- 4) Pokazatelje ekonomičnosti
- 5) Pokazatelje profitabilnosti
- 6) Pokazatelje investiranja

Slika 10: Pregled pokazatelja financijske analize

Izvor: Žager, L., et al (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op.cit., str. 243

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost (lat. Liquidus = tekući, koji teče) u širem smislu predstavlja sposobnost pretvaranja dijelova imovine iz jednog oblika u drugi, dok u užem smislu sposobnost nenovčane imovine da se transformira u novac.³⁹

Pokazatelji likvidnosti upućuju na horizontalnu financijsku strukturu te su usko povezani s pokazateljima aktivnosti.⁴⁰

³⁸ Klasifikacija pokazatelja i njihova interpretacija se temelji na knjizi: Žager, L. et al. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, str. 243

³⁹ Grubišić, D. (2004): Poslovna ekonomija, Ekonomski fakultet u Splitu, Split

⁴⁰ Šodan, S.(2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 6, Ekonomski fakultet u Splitu

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
koeficijent ubrzane likvidnosti	kratkotrajna imovina - zalihe	kratkoročne obveze
koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapital + dugoročne obveze

Izvor: Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op. cit., str. 248.

Koeficijent trenutne likvidnosti prikazuje sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze iz najlikvidnijeg sredstva, tj. novca. Ovaj pokazatelj nije pouzdan iz razloga ako na dan utvrđivanja koeficijenta je izvršena značajna uplata, korisnik može zaključiti da poduzeće nema problema s likvidnošću.⁴¹

Koeficijent ubrzane likvidnosti prikazuje u kojem stupnju su kratkoročne obveze pokrivena kratkotrajnom imovinom umanjenom za zalihe. Zalihe su najmanje likvidni oblik kratkotrajne imovine te u odnosu na ostale stavke kratkotrajne imovine, njima je potrebno najviše vremena da se transformiraju u novac. U nekim djelatnostima koeficijent ovog pokazatelja može biti ispod 1 kao npr. prodaja trgovačke robe gdje nema potraživanja od kupaca i tu će biti pokazatelj ispod 1 i ne bi imao problem s likvidnošću.⁴²

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje koliko su kratkoročne obveze pokrivena kratkotrajnom imovinom. Najprihvatljiviji koeficijent ovog pokazatelja bi trebao biti veći od 2 što znači da bi kratkotrajna imovina trebala biti dvostruko veća od kratkoročnih obveza. Što je koeficijent tekuće likvidnosti veći, veća je sposobnost poduzeća u podmirivanju kratkoročnih obveza.⁴³

⁴¹ Vuko, T. (2016): Analiza financijskih izvještaja, Nastavni materijali, Predavanje 2, Ekonomski fakultet u Splitu

⁴² Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 6, Ekonomski fakultet u Splitu

⁴³ Ibidem

Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje u kojem omjeru se dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora. Najprihvatljiviji omjer bi trebao biti manji od 1 iz razloga što poduzeće mora dio svoje kratkotrajne imovine financirati iz dugoročnih izvora. Ako je vrijednost ovog pokazatelja manja, likvidnost i financijska stabilnost je veća. Ako je pokazatelj veći od 1, znači da poduzeće dio svoje dugotrajne imovine financira iz kratkoročnih izvora.⁴⁴

3.3.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti se koristi za procjenu financijskog rizika poduzeća. Mjeri koliko se poduzeće financiralo iz tuđih izvora sredstava, a koliko iz vlastitih izvora sredstava.⁴⁵

Pokazatelji pokrića troškova kamata i faktor zaduženosti temelje se i na podacima iz računa dobiti i gubitka te upozoravaju na dinamičku zaduženost što znači da dug promatraju s aspekta vremena njegovog podmirenja. Statičku zaduženost predočavaju podaci iz bilance kao što su koeficijenti zaduženosti, koeficijenti vlastitog financiranja i koeficijent financiranja.⁴⁶

Tablica 2: Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
koeficijent vlastitog financiranja	glavnica	ukupna imovina
koeficijent financiranja	ukupne obveze	glavnica
pokriće troškova kamata	dobit prije poreza i kamata	kamate
faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija

Izvor: Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op. cit., str. 251.

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliko se ukupne imovine financiralo iz ukupnih obveza, te najpoželjnija vrijednost koeficijenta bi trebala biti manja od 50%.⁴⁷

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko se ukupne imovine financiralo iz vlastitih izvora tj. glavnice. Poželjno je da je udio kapitala u izvorima sredstava 50% kako bi se smatralo da poduzetnik nije prekomjerno zadužen.⁴⁸

⁴⁴ Ibidem

⁴⁵ Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M., (2015): Financijski menadžment, Udžbenici sveučilišta u Splitu, Zagreb

⁴⁶ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 6, Ekonomski fakultet u Splitu

⁴⁷ Ibidem

⁴⁸ Ibidem

Koeficijent financiranja stavlja u odnos ukupne obveze i glavnice. Ako je koeficijent ovog pokazatelja veći od 1 onda poduzeće koristi financijsku polugu.⁴⁹

Pokriće troškova kamata pokazuje koliko su puta kamate pokrivene ostvarenim iznosom bruto dobiti te ako je pokriće veće, zaduženost je manja i obrnuto.⁵⁰

Faktor zaduženosti odražava broj godina potrebno da se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire ukupne obveze. Ako je faktor zaduženosti manji, manja je zaduženost. Ovdje je bitno naglasiti da se radi o indikatoru zaduženosti jer se iz zadržane dobiti i amortizacije ne mogu podmiriti obveze.⁵¹

3.3.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti ili koeficijent obrta upućuju na učinkovitost upravljanja imovinom poduzeća, tj. sposobnost uprave da kontrolira troškove, koeficijente obrta zaliha i naplatu potraživanja. Oni izražavaju, u različitim oblicima, relativnu veličinu kapitala koja podržava obujam poslovnih transakcija. Svi pokazatelji utvrđuju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka.⁵²

Tablica 3: Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina
koeficijent obrta potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja
trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Žager, K., Žager, L., (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op. cit., str. 252.

Koeficijent obrta ukupne imovine stavlja u omjer ukupne prihode i ukupnu imovinu. Prikazuje koliko puta se ukupna imovina poduzeća obrne u tijeku jedne godine. Ako je koeficijent obrta veći, veća je aktivnost i učinkovitost društva. Za dobivanje koeficijenta koristimo podatke o prihodima i podatke o aktivni iz bilance tekuće godine.⁵³

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine se dobiva usporedbom ukupnih prihoda i kratkotrajne imovine. Pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina poduzeća obrne u tijeku jedne godine

⁴⁹ Ibidem

⁵⁰ Ibidem

⁵¹ Žager, K. et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 250

⁵² Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja; op.cit., str. 251.

⁵³ Ibidem

te time mjeri relativnu efikasnost kojom poduzeće rabi kratkotrajnu imovinu za stvaranje prihoda.⁵⁴

Koeficijent obrta potraživanja je jedan od pokazatelja aktivnosti kojim je moguće utvrditi prosječno trajanje naplate potraživanja. Ako je vrijeme kraće, poduzetnik brže dolazi do sredstava. Dok trajanje naplate potraživanja pokazuje vrijeme potrebno da poduzeće naplati svoja potraživanja⁵⁵

3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti izračunavaju se na temelju računa dobiti i gubitka. Mjere odnos prihoda i rashoda te pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Poželjno je da je vrijednost pokazatelja ekonomičnosti veći od 1, u suprotnom to znači da poduzeće posluje s gubitkom.⁵⁶

Tablica 4: Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihod	ukupni rashod
ekonomičnost poslovanja (prodaje)	prihodi od prodaje	rashodi od prodaje
ekonomičnost financiranja	financijski prihod	financijski rashodi
ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	izvanredni prihodi	izvanredni rashodi

Izvor: Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op.cit., str. 252.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja pokazuje koliko se novčanih jedinica prihoda ostvari po jednoj novčanoj jedinici rashoda. Ostali pokazatelji ekonomičnosti mogu se parcijalno sagledavati te time izračunati i druge parcijalne pokazatelje ekonomičnosti⁵⁷

⁵⁴ Ibidem

⁵⁵ Ibidem

⁵⁶ Žager, K., Žager, L. (2009): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 252.

⁵⁷ Žager, K., Žager, L. (2009): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti upućuju na to koliko profita poduzeće ostvaruje po svakoj novčanoj jedinici ostvarenog prometa ili po novčanoj jedinici uložene imovine ili kapitala.⁵⁸ Obično se izražavaju u postotku.

Pokazatelji profitabilnosti se mogu podijeliti u dvije skupine a to su:

- a) pokazatelji povrata na investirano
- b) pokazatelji profitnih marži

Poželjno je da vrijednost svih pokazatelja bude što veća, dok u suprotnom bi niska profitabilnost upućivala na propast poduzeća u budućnosti.⁵⁹

Tablica 5: Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
neto marža profita	neto dobit + kamate	ukupni prihod
bruto marža profita	dobit prije poreza + kamate	ukupni prihod
neto rentabilnost imovine	neto dobit + kamate	ukupna imovina
bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + kamate	ukupna imovina
rentabilnost vlastitog kapitala	neto dobit	vlastiti kapital

Izvor: Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, op. cit., str. 253.

Marža profita se izračunava na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka te pokazuje koliko poduzeće zarađuje u odnosu na ostvareni promet.⁶⁰

Bruto profitna marža i neto profitna marža se uvelike razlikuju. Bruto profitna marža pokazuje koliko se dobiti prije kamata i poreza ostvari po jedinici ukupnih prihoda te time omogućava uspoređivanje različitih poduzeća neovisno o načinu financiranja i oporezivanju dobiti. Neto profitna marža pokazuje koliko se neto dobiti uvećane za kamate ostvari po jedinici ukupnih prihoda, te razlika bruto i neto dobiti je izrazito na ostvareni prihod koji iznosi porezno opterećenje.⁶¹

⁵⁸ Šodan, S.(2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 8, Ekonomski fakultet u Splitu

⁵⁹ Vidučić, Lj.(2008): Financijski menadžment, op.cit., str. 391.

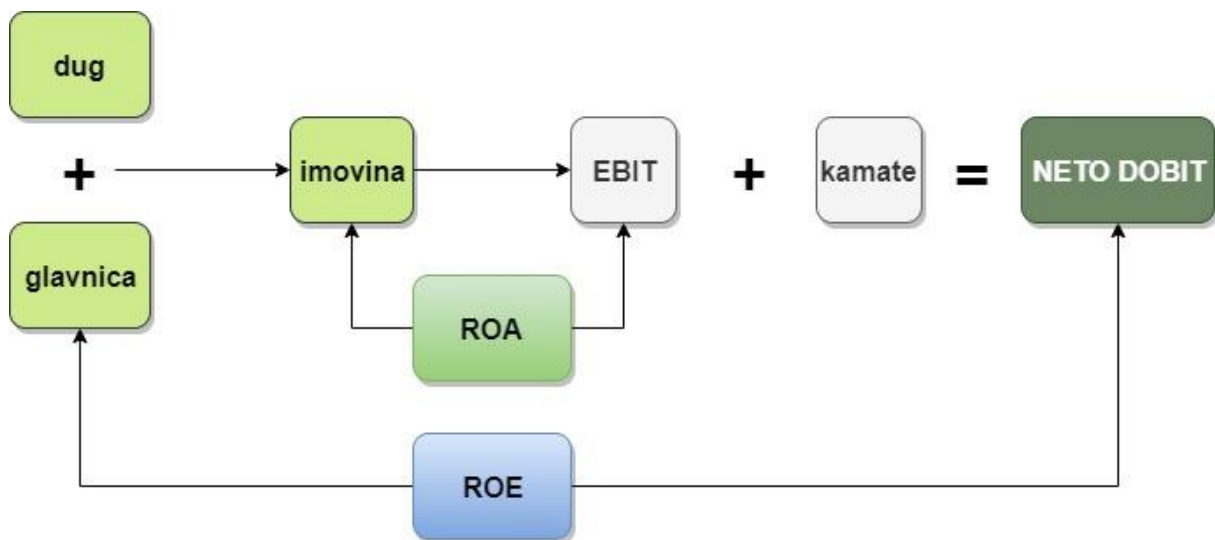
⁶⁰ Ibidem

⁶¹ Šodan, S.(2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 8, Ekonomski fakultet u Splitu

Neto rentabilnost imovine ili ROA, mjeri profitabilnost zbrajanjem neto dobiti i kamata te ih stavlja u odnos s ukupnom imovinom. Ako je pokazatelj veći, profitabilnost je veća. Zbog korištenja tuđeg kapitala, kamate ulaze u obračun. Vrijednost pokazatelja se iskazuje u postotku.⁶²

Rentabilnost vlastitog kapitala ili ROE, se dobiva stavljanjem u odnos neto dobiti i vlastitog kapitala. Prikazuje nam koliko se efikasno raspolagalo s kapitalom te koliko se profita zarađuje na svaku kunu glavnice. Poželjno je da rentabilnost glavnice bude što veća.⁶³

Slika 11: Rentabilnost glavnice i rentabilnost imovine

Izvor: Šodan, S.(2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 8, Ekonomski fakultet u Splitu, op. cit. str. 2

⁶² Ibidem

⁶³ Ibidem

4. USPOREDNA FINANCIJSKA ANALIZA POSLOVANJA NA PRIMJERU ODABRANIH PODUZEĆA IZ DJELATNOSTI MALOPRODAJE

Četvrti dio ovog rada se odnosi na empirijski dio, tj. analizu poslovanja odabranih poduzeća u djelatnosti maloprodaje u Republici Hrvatskoj. Odabrana poduzeća čine: Tommy d.o.o., Konzum d.d., Lidl d.o.o., k.d. i Studenac d.o.o. Poslovanje odabranih poduzeća će se analizirati putem horizontalne i vertikalne analize te analize putem financijskih pokazatelja. Financijskom analizom njihova poslovanja doći će se do potrebnih informacija za daljnju usporedbu, tj. komparativnu analizu i ocjenu financijskog položaja te uspješnosti poslovanja.

4.1. Analiza stanja djelatnosti maloprodaje u Hrvatskoj

Trgovina na malo je definirana Zakonom o trgovini koja po istom glasi da je trgovina na malo kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanim posebnim propisima.⁶⁴ Za obavljanje djelatnosti trgovine potreban je prodajni prostor, uz iznimku u trgovini na malo koja može biti i izvan prodavaonica, npr. na štandovima, putem kataloga, internet prodaja itd.

Trgovina je gospodarska djelatnost o kojoj ovisi profitabilnost pojedinih sektora. Važna je za konkurentnost jer prodaja je finalni dio koji omogućuje zaradu te je vrlo važna i za inovativnost i produktivnost. Trgovina na malo je drugi najveći uslužni sektor u Europskoj uniji.⁶⁵ Maloprodaja je djelatnost u kojoj su promjene dinamične i brojni čimbenici utječu na njen razvoj.

Poduzeća se pri ulasku na globalno tržište suočavaju s brojnim izazovima. Cilj svakog poduzeća je da se približi kupcu i da konkurira na tržištu. Kako bi poduzeće bilo konkurentno, mora dobro poznavati kulturološku podlogu te analizirati razlike domaćeg i inozemnog okruženja.

⁶⁴ Narodne novine (2018); Zakon o trgovini, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 32, čl. 9

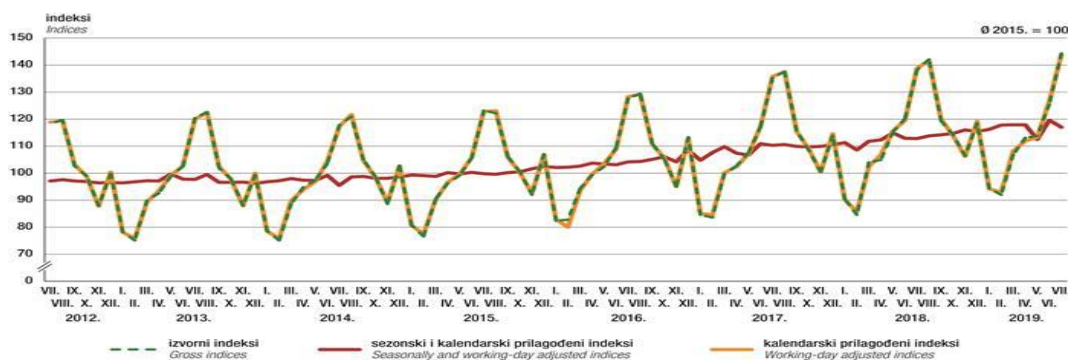
⁶⁵ Ekonomski lab (2018): Europska trgovina za 21. Stoljeće, dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/europska-trgovina-za-21-stoljece/> (11.09.2019)

Hrvatska je 2013.godine postala članica Europske unije te time potaknula konkurentnost sektora trgovine na tržištu. Države članice imaju mogućnost analizirati da li postoje u nacionalnim propisima ograničenja veličine trgovina, lokacija uvjetovana prostornim planovima, zabrane on-line prodaje, ograničenja radnih sati trgovina, kontrole uvoza, prodajnih promocija, te druge vrste reguliranja što se često javlja na lokalnoj razini. Navedena ograničenja mogu ugroziti konkurenciju na tržištu te tako izbor na potrošače.⁶⁶

Komisija je razvila indeks restriktivnosti trgovine (RRI) kako bi se pratila regulacija trgovine u državama članice EU. Prema istraživanjima, Hrvatska ima u nekim sektorima pretjerane regulacija što nije ništa iznenađujuće, ali u sektoru trgovine na malo ona pokazuje nižu razinu restriktivnosti.⁶⁷ Ako je sektor maloprodaje učinkovitiji, te ako su ograničenja manja, onda možemo očekivati niže cijene što bi značilo veću potražnju a proizvođače potiče na inovaciju proizvoda kako bi privukli više kupaca.

U 2018. godini prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS), udio trgovine u bruto dodanoj vrijednosti iznosio je 19,0%, u zaposlenosti pravnih osoba 15,7% i u poduzetnika – aktivnih pravnih osoba 18,8%. Promjene su dinamične i mnogi čimbenici utječu na njen razvoj. Promet trgovine na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima porastao je za 4,4% u srpnju, 2019.godini u odnosu na prethodnu godinu za isto razdoblje. No, ukupan promet trgovaca na malo realno je pao na mjesečnoj razini, ali je porastao na godišnjoj razini.⁶⁸

G-1. REALNI INDEKSI PROMETA OD TRGOVINE NA MALO OD 2012. DO 2019.
VOLUME RETAIL TRADE TURNOVER INDICES, 2012 – 2019

Graf 1: Realni indeksi prometa od trgovine na malo 2012. – 2019.

Izvor: Državni zavod za statistiku 2019.g (dostupno na https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/04-01-01_01_2019.htm) (11.09.2019)

⁶⁶ Ibidem

⁶⁷ Ibidem

⁶⁸ Anić, I.D. (2019): Sektorske analize, Ekonomski institut, Zagreb, op.cit. str. 3 dostupno na: https://www.eizg.hr/userdocsimages/publikacije/serijske-publikacije/sektorske-analize/sa_trgovina_2019.pdf (11.09.2019)

Tržišni udjeli deset najvećih poduzetnika prema ostvarenom prihodu na mjerodavnom tržištu trgovine na malo u Republici Hrvatskoj u 2018. godini su:⁶⁹

1. Konzum
2. Lidl
3. Kaufland
4. Spar
5. Tommy
6. Mlin i pekare
7. Studenac
8. Plodine
9. NTL
10. Boso

Ovim podacima možemo vidjeti da je došlo do značajnih promjena tijekom 2018. godine. Konzum je i dalje najjači trgovac na malo mješovitom robom te bilježi 623 prodajna mjesta. U odnosu na 2017.godinu ima nešto manji broj. Nastavlja se trend rasta članica Schwarz Grupe – Lidla i Kauflanda koji u 2018. godini bilježe tržišni udio od 30%.

U daljnjem radu, analizirat će se poslovanje poduzeća Konzum, kao jedan od vodećih trgovačkih lanaca, Tommy poduzeće koji također ima jako dobru tržišnu poziciju, Studenac i Lidl. Poduzeća imaju svu adekvatno pripremljenu dokumentaciju financijskih izvještaja koji su potrebni za analizu te će se napraviti usporedba među odabranima.

Pokazatelji koji će se koristiti u radu temeljeni po izvještaju o financijskom položaju i računu dobiti i gubitka su:⁷⁰

- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji zaduženosti
- Pokazatelji aktivnosti
- Pokazatelji ekonomičnosti
- Pokazatelji profitabilnosti

⁶⁹ AZTN (2018): Podaci poduzetnika iz istraživanja distributivne trgovine mješovitom robom, pretežito hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj, (02.09.2019)

⁷⁰ Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 245.

4.2. Kratki opis poslovanja odabranih poduzeća

Odabrana poduzeća su Tommy d.o.o., Studenac d.o.o. ,Lidl d.o.o. k.d., i Konzum d.d., te je u nastavku ukratko opisano poslovanje svakog od navedenih trgovačkih poduzeća.

4.2.1. Opis poslovanja poduzeća Tommy d.o.o.

Tommy d.o.o. za trgovinu, turizam i ugostiteljstvo je osnovano 1992. godine kao trgovačko društvo. Sjedište poduzeća je u Splitu te je u 100% - tnom privatnom vlasništvu. Prema klasifikaciji poduzetnika, ovo poduzeće spada u velike poduzetnike što znači da je dužan sastavljati godišnje financijske izvještaje primjenom MSFI-a.

Tommy je danas jedan od vodećih hrvatskih trgovačkih lanaca, najveća kompanija i poslodavac u Dalmaciji i južnoj Hrvatskoj. Prema ukupnom prihodu spada u TOP 25 poduzeća po ukupnom prihodu.⁷¹

Tommy je trgovački lanac kojeg trenutačno čini 207 prodajnih mjesta, a koja su rasprostranjena u 8 županija i gradu Zagrebu. Sa sigurnošću možemo reći da u Dalmaciji drži titulu tržišnog lidera u maloprodaji. Poslovanje se odvija u četiri prodajna formata, hipermarketima, maximarketima, supermarketima i marketima. Trenutačno zapošljava preko 3.800 radnika. Veliki su sponzori i donatori sporta u Dalmaciji te financijski podupiru sportske klubove, organizacije i pojedine događaje. Također su potpora lokalnim zajednicama i upravama putem brojnih donacija institucijama iz područja obrazovanja kao što je, primjerice, Ekonomski fakultet u Splitu. Trgovina Tommy ima veliki izbor proizvoda koje nudi svojim kupcima pod hrvatskim privatnim robnim markama u većini kategorija. Privatne robne marke Tommy-a su:⁷²

- Delicato
- Marinero
- Bondi
- Primax
- Domax
- Bellasana
- Spectar

⁷¹ Prema Tommy d.o.o., raspoloživo na: (<https://tommy.hr/hr/o-nama>), (11.09.2019)

⁷² Ibidem

4.2.2. Opis poslovanja poduzeća Studenac d.o.o.

Trgovački lanac Studenac jedan je od vodećih trgovačkih lanaca maloprodaje u Republici Hrvatskoj sa sjedištem u Omišu. Ima više od 390 prodavaonica. Zapošljava trenutno više od 2500 stalnih zaposlenika, što je negdje oko 1300 zaposlenih manje u odnosu na trgovački lanac Tommy d.o.o.

Nastao je kao mali obiteljski obrt 1973.godine, te kroz daljnji period je proširio poslovanje u maloprodaju. Kontinuiranim rastom i razvojem se etablirao u TOP 10 najboljih trgovačkih lanaca maloprodaje u Hrvatskoj.⁷³

Studenac je u vlasništvu Poljskog investicijskog fonda Enterprise Investors, te uz novu akviziciju Istarskih supermarketa širi poslovanje i na područje Istre. Tako bi imali više od 500 prodajnih mjesta duž obale i na otocima.

4.2.3. Opis poslovanja poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Poduzeće Lidl d.o.o., k.d. je dio grupacije Schwarz sa sjedištem u Neckarsulmu. Prva Lidl trgovina otvorena je 1973. godine u gradu Ludwigshafenu, a već krajem 80.-ih godina postojalo je već preko 600 trgovina samo na dijelu Zapadne Njemačke. Lidl danas broji više od 8 milijuna kupaca.⁷⁴

Lidl je jedan od vodećih trgovačkih lanaca u Hrvatskoj gdje ima više od 90 trgovina i zapošljava više od 2000 zaposlenika. U svom asortimanu nudi ravnopravni odnos domaćih i stranih proizvoda koji prolazi zahtjevne procese kontrole kvalitete.

Diskontni lanac Lidl danas ima preko 10 000 otvorenih trgovina u Europi te važi kao jedan od najvećih trgovačkih lanaca te tako ima u planu proširiti svoje poslovanje van granica Europe, kao što je već najavljeno u Ameriku.

Lidl ima široki asortiman koji nudi kupcima po relativno niskim cijenama i kvalitetom. U Lidl prodavaonicama možemo naći od voća i povrća, pekarskih i mesnih proizvoda pa sve do kućanskih aparata, igraćaka, alata, odjeće itd.

⁷³ Prema Studenac d.o.o., raspoloživo na: (<https://www.studenac.hr/povijest-studenca>), (11.09.2019)

⁷⁴ Prema Lidl d.o.o., raspoloživo na: (<https://tvrtka.lidl.hr/o-nama>), (11.09.2019)

4.2.4. Opis poslovanja poduzeća Konzum d.d.

Od 1. travnja 2019. godine poduzeće Konzum d.d. posluje kao Konzum Plus d.o.o. što je rezultat provedbe Nagodbe u procesu izvanredne uprave Agrokora.⁷⁵

Konzum Plus je vodeći trgovački lanac u Hrvatskoj s oko 12 700 zaposlenika te se ubraja u najveće poslodavce u državi. U Hrvatskoj broji oko 700 prodavaonica te je prisutan 114 gradova i 211 mjesta što uključuje i većinu hrvatskih otoka.

Na tržištu je prisutan u tri prodajna formata robe široke potrošnje: Konzum prodavaonice u susjedstvu, Konzum Maxi koji je namijenjen većim tjednim kupnjama i Super Konzum s velikim asortimanom i bogatijom ponudom.

Jedini je trgovački lanac u Hrvatskoj koji pruža uslugu internetske prodaje i dostave do vrata te broji oko 155 000 registriranih korisnika. On-line prodaja pokriva šire područje Grada Zagreba, Splita, Zadra, Rijeke, Osijeka, Vukovara, Vinkovaca i Đakova, ali isto tako i omogućuje više od 12 000 različitih artikala.

1957. godine otvorila se prva prodavaonica u Zagrebu, 2015. godine je predstavljen Konzum Klik gdje je unaprijeđena Internet prodavaonica, a samo dvije godine nakon slavi 60 godina postojanja.

4.3. HORIZONTALNA ANALIZA

Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka i promjene svota tijekom vremena.⁷⁶

Horizontalna analiza se provodi na temelju sljedećih koraka:

- određivanje bazne godine
- računanje apsolutnog iznosa promjene vrijednosti svake pozicije po razdobljima
- računanje postotnih promjena svake pozicije po razdobljima
- interpretacija dobivenih rezultata

⁷⁵ Prema Konzum d.d. , raspoloživo na (<https://www.konzum.hr/o-nama>), (11.09.2019)

⁷⁶ Belak, V.(1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF, Zagreb, str. 93

Prilikom provedbe ove analize korisna je kombinacija relativne i apsolutne promjene pozicija. Ako apsolutni iznos nije značajna postotna promjena određene pozicije može biti irelevantna. Veliku pozornost bi trebalo obratiti na postotne promjene pozicija koje u jednoj godini imaju pozitivan a u drugoj negativan predznak iz razloga što se ne može dobiti relevantan podatak.⁷⁷

4.3.1. Horizontalna analiza poduzeća Tommy d.o.o.

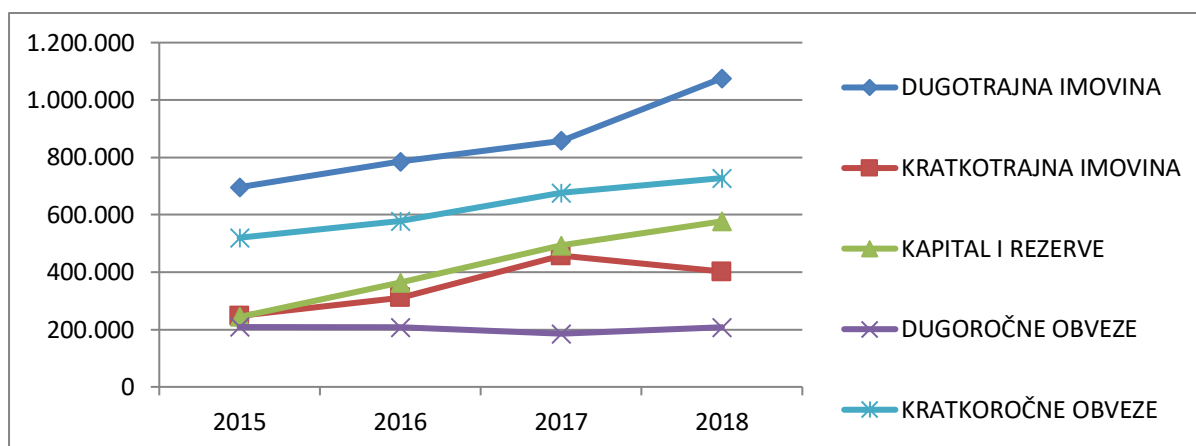
Tablica 6 prikazuje horizontalnu analizu bilance poduzeća Tommy d.o.o. u 000 kn, a grafikon 2 daje uvid u kretanje stavki aktive i pasive u razdoblju od 2015. – 2018. godine.

Tablica 6: Horizontalna analiza bilance poduzeća Tommy d.o.o.

OPIS	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016 - 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 - 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018-2017 u %
DUGOTRAJNA IMOVINA	696.225	785.706	12,85	858.300	9,24	1.076.003	25,36
nematerijalna imovina	120.260	119.767	-0,41	123.232	2,89	123.964	0,59
materijalna imovina	510.372	513.851	0,68	569.383	10,81	735.766	29,22
financijska imovina	63.287	114.387	80,74	133.293	16,53	186.964	40,27
potraživanja	0	35.395		30.086	-15,00	27.003	-10,25
odgođena porezna imovina	2.306	2.306	0,00	2.306	0,00	2.306	0,00
KRATKOTRAJNA IMOVINA	247.710	311.270	25,66	457.579	47,00	401.053	-12,35
zalihe	173.950	170.793	-1,81	193.324	13,19	211.815	9,56
potraživanja	48.939	55.596	13,60	96.363	73,33	94.977	-1,44
financijska imovina	13.517	69.708	415,71	147.814	112,05	78.002	-47,23
novac u banci i blagajni plaćeni troškovi budućeg razdoblja	11.304	15.173	34,23	20.078	32,33	16.259	-19,02
i obračunati prihodi	29.584	52.836	78,60	38.288	-27,53	36.364	-5,03
UKUPNA AKTIVA	973.519	1.149.812	18,11	1.354.167	17,77	1.513.420	11,76
KAPITAL I REZERVE	243.822	363.615	49,13	492.970	35,57	577.102	17,07
upisani kapital	153.000	243.800	59,35	314.000	28,79	314.000	0,00
revalorizacijske rezerve	1	1	0,00	1	0,00	1	0,00
zadržana dobit	175	6.733	3.747,43	31.114	362,11	139.064	346,95
preneseni gubitak	-11.686	0	-100,00	0		0	
DOBIT - GUBITAK	102.332	113.081	10,50	124.037	9,69	147.855	19,20
rezerviranja	0	0		0		0	
DUGOROČNE OBVEZE	208.542	206.822	-0,82	185.371	-10,37	207.104	11,72
KRATKOROČNE OBVEZE	519.998	577.789	11,11	675.503	16,91	727.851	7,75
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	1.157	1.586	37,08	323	-79,63	1.363	321,98
UKUPNA PASIVA	973.519	1.149.812	18,11	1.354.167	17,77	1.513.420	11,76

Izvor: Izračun autora prema podatcima iz bilance poduzeća Tommy d.o.o.

⁷⁷ Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Predavanje 5, Ekonomski fakultet u Splitu

Graf 2: Kretanje glavnih stavki aktive i pasive poduzeća Tommy d.o.o. od 2015. – 2018. godine

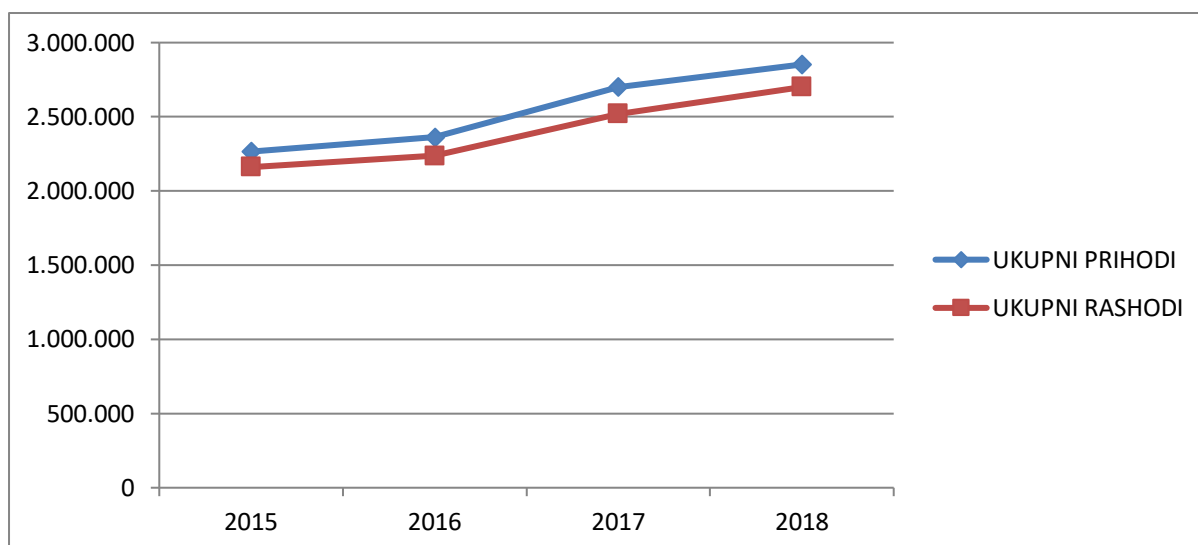
Izvor: prikaz autora prema podacima iz bilance poduzeća Tommy d.o.o.

U tablici 6 koja prikazuje horizontalnu analizu poduzeća Tommy d.o.o. uočljivo je da se kratkotrajna imovina smanjila u 2018.godini u odnosu na prethodnu godinu. Dugotrajna imovina bilježi progresivni rast iz godine u godinu. U globalu, imovina iz godine u godinu ima sve veću vrijednost što se može vidjeti iz tablice. S druge strane, imamo izvore imovine, tj. pasivu. Vidljivo je da kapital također u povećanju što znači da je sve više vlastitog izvora financiranja. Nadalje, dugoročne obveze imaju relativno smanjenje u 2016. godinu u odnosu na 2015. godinu za 0,82%, dok relativna promjena 2018. godine u odnosu na 2017. godinu ima povećanje za 11,72% što znači da dugoročne obveze rastu. Kratkoročne obveze također iz godine u godinu rastu, ali nešto manji je postotak rasta u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu.

Tablica 7 : Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Tommy d.o.o.

OPIS	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016 - 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 - 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018 - 2017 u %
prihodi od prodaje	2.249.132	2.341.751	4,12	2.670.551	14,04	2.835.405	6,17
ostali prihodi	14.776	15.971	8,09	15.051	-5,76	8.867	-41,09
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	2.263.908	2.357.722	4,14	2.685.602	13,91	2.844.272	5,91
troškovi sirovina i materijala	52.970	55.451	4,68	56.559	2,00	61.263	8,32
troškovi prodane robe	1.697.232	1.759.798	3,69	1.983.171	12,69	2.065.532	4,15
troškovi usluga	95.730	101.808	6,35	119.365	17,25	134.021	12,28
neto plaće i nadnice	118.854	127.986	7,68	152.504	19,16	180.770	18,53
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	36.628	39.466	7,75	45.536	15,38	59.108	29,80
doprinosi na plaće	25.560	26.772	4,74	31.437	17,42	37.136	18,13
amortizacija dugotrajne imovine	70.631	70.611	-0,03	73.493	4,08	94.014	27,92
ostali troškovi	36.042	37.023	2,72	46.355	25,21	58.407	26,00
vrijednosno usklađenje dugotrajne imovine	0	0		0		0	
vrijednosno usklađenje kratkotrajne imovine	460	1.075	133,70	0	-100,00	0	
rezerviranja	0	0		0		0	
ostali poslovni rashodi	4.588	4.268	-6,97	0	-100,00	0	
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	2.138.695	2.224.258	4,00	2.508.419	12,78	2.690.851	7,27
kamate	232	2.168	834,48	1.393	-35,75	2.363	69,63
tečajne razlike	1.373	2.473	80,12	3.934	59,08	3.989	1,40
ostali financijski prihodi	0	0		9.506		2.337	-75,42
FINANCIJSKI PRIHODI	1.605	4.641	189,16	14.833	219,61	8.689	-41,42
kamate	21.520	11.308	-47,45	9.088	-19,63	8.235	-9,39
tečajne razlike	361	708	96,12	1.054	48,87	1.210	14,80
nerealizirani gubici od financijske imovine	211	0	-100,00	341		0	-100,00
FINANCIJSKI RASHODI	22.092	12.016	-45,61	10.483	-12,76	9.445	-9,90
UKUPNI PRIHODI	2.265.513	2.362.363	4,27	2.700.435	14,31	2.852.961	5,65
UKUPNI RASHODI	2.160.787	2.236.274	3,49	2.518.902	12,64	2.700.296	7,20
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	104.726	126.089	20,40	181.533	43,97	152.665	-15,90
POREZ NA DOBIT (18 %)	2.394	13.008	443,36	33.678	158,90	28.628	-14,99
DOBIT RAZDOBLJA	102.332	113.081	10,50	147.855	30,75	124.037	-16,11

Izvor: izračun autora prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Tommy d.o.o.

Graf 3: Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzeća Tommy d.o.o. od 2015. – 2018. godine

Izvor: prikaz autora prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Tommy d.o.o.

Iz horizontalne analize računa dobiti i gubitka vidljivo je da je društvo Tommy poslovalo s dobiti. Tijekom narednih promatranih godina uočljivo je da poduzeće nastavlja trend rasta poslovanja te da svake godine sve bolje i bolje iskazuje rezultate. A smanjenje dobiti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu je zbog sporijeg rasta prihoda, za samo 5,65%, a većeg rasta rashoda za 7,20% što u konačnici rezultira manju dobit koja i je vidljiva u tablici. Prikazom poslovanja u kojem prihodi značajno nadmašuju rashode, može se uvidjeti kako se povećava razina uspješnosti poslovanja. Značajno povećanje prihoda daje mogućnost podizanja razine0 prosječnih cijena te povećava volumen prodaje na tržištu.

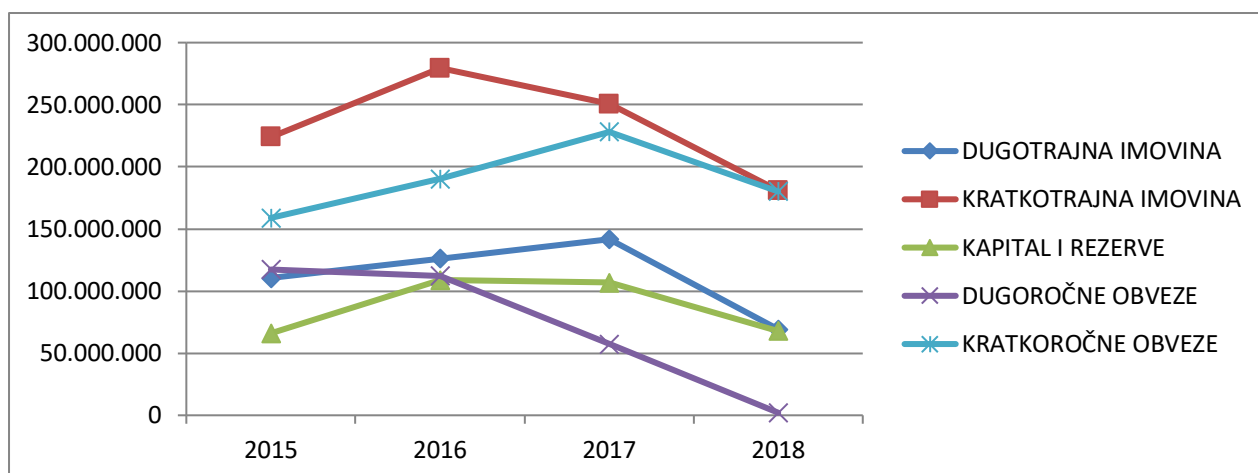
4.3.2. Horizontalna analiza poduzeća Studenac d.o.o.

Tablica 8 prikazuje horizontalnu analizu bilance poduzeća Studenac d.o.o. u 000 kn te uz tablicu je priložen i graf 4 sa prikazom kretanja stavki aktive i pasive.

Tablica 8: Horizontalna analiza bilance poduzeća Studenac d.o.o.

OPIS	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016 - 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 - 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018 - 2017 u %
DUGOTRAJNA IMOVINA	110.427	126.081	14,18	141.718	12,40	69.207	-51,17
nematerijalna imovina	15.863	12.049	-24,04	12.091	0,35	12.668	4,77
materijalna imovina	81.001	96.875	19,60	126.937	31,03	53.849	-57,58
financijska imovina	13.562	17.156	26,50	2.690	-84,32	2.690	0,00
potraživanja		0		0		0	
KRATKOTRAJNA IMOVINA	231.831	279.468	20,55	250.682	-10,30	180.972	-27,81
zalihe	110.920	94.370	-14,92	88.721	-5,99	99.810	12,50
potraživanja	74.141	74.125	-0,02	30.735	-58,54	40.686	32,38
financijska imovina	6.538	34.165	422,56	80.185	134,70	552	-99,31
novac u banci i blagajni	32.535	76.807	136,07	51.041	-33,55	39.942	-21,75
plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	7.697	5.836	-24,18	0	-100,00	0	
UKUPNA AKTIVA	342.258	411.385	20,20	392.400	-4,61	250.179	-36,24
KAPITAL I REZERVE	66.009	108.909	64,99	106.864	-1,88	67.859	-36,50
upisani kapital	22	22	0,00	22	0,00	30	36,36
rezerve iz dobiti	226	226	0,00	226	0,00	226	0,00
zadržana dobit	7.337	48.188	556,78	106.615	121,25	67.602	-36,59
DOBIT - GUBITAK	58.423	60.472	3,51		-100,00		
DUGOROČNE OBVEZE	117.326	112.182	-4,38	57.424	-48,81	2.076	-96,38
KRATKOROČNE OBVEZE	158.923	190.294	19,74	228.111	19,87	180.244	-20,98
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	231.831 0	0 0		0		0	
UKUPNA PASIVA	342.258	411.387	20,20	392.399	-4,62	250.179	-36,24

Izvor: izračun autora prema podacima iz bilance poduzeća Studenac d.o.o.

Graf 4. Kretanje stavki aktive i pasive poduzeća Studenac d.o.o. od 2015. – 2018. godine

Izvor: prikaz autora prema podacima iz bilance poduzeća Studenac d.o.o.

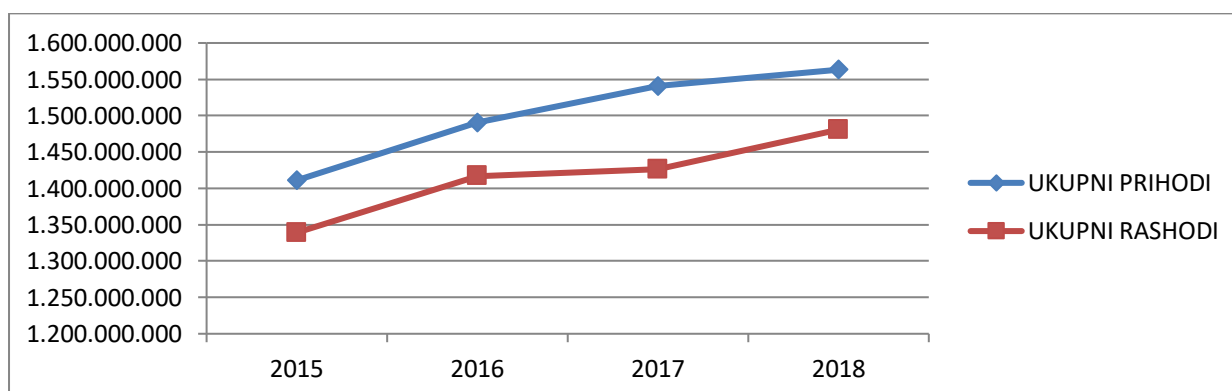
Prema grafikonu 4 vidljivo je povećanje dugotrajne imovine do 2017. godine jer su provedena znatna ulaganja (novi dizajn proizvoda, promotivna kampanja Prirodno Ja) dok je u 2018. godini zabilježeno smanjenje za čak 50% zbog znatnih troškova i ulaganja vezana za ulazak na tržište. Kratkotrajna imovina bilježi smanjenje u 2017. i 2018. godini zbog znatno smanjenja novca na računu i u blagajni i to od 90%.

U pasivi se vidi značajno smanjenje dugoročnih obveza, a najveći udio u dugoročnim obvezama su obveze prema kreditnim institucijama. Kratkoročne obveze u posljednjoj godini, (2018.) su smanjene za 21%, a najveći udio čine obveze prema dobavljačima. Kapital ima smanjenje za 36,50% u 2018. godini u odnosu na 2017.godinu.

Tablica 9: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.

OPIS	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016 - 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 - 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018 - 2017 u %
prihodi od prodaje	1.294.119	1.362.508	5,28	1.513.694	11,10	1.548.485	2,30
ostali prihodi	104.599	114.904	9,85	13.845	-87,95	13.890	0,33
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	1.398.718	1.477.412	5,63	1.527.539	3,39	1.562.375	2,28
troškovi sirovina i materijala	33.239	31.833	-4,23	0	-100,00	0	
troškovi prodane robe	1.035.153	1.093.989	5,68	1.086.115	-0,72	1.120.781	3,19
ostali vanjski troškovi	93.447	96.026	2,76	58.654	-38,92	56.193	-4,20
neto plaće i nadnice	85.049	95.132	11,86	116.174	22,12	122.723	5,64
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	24.665	28.087	13,87	32.991	17,46	37.561	13,85
doprinosi na plaće	18.401	20.260	10,10	23.998	18,45	24.805	3,36
amortizacija	22.090	25.238	14,25	8.729	-65,41	12.768	46,27
ostali troškovi	20.928	21.006	0,37	93.512	345,17	90.507	-3,21
rezerviranja	0	0		1.500		6.316	321,07
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	1.332.972	1.411.571	5,90	1.421.673	0,72	1.478.546	4,00
kamate	11.112	11.308	1,76	12.247	8,30	537	-95,62
tečajne razlike	1.315	1.891	43,80	1.011	-46,54	309	-69,44
FINANCIJSKI PRIHODI	12.427	13.199	6,21	13.258	0,45	846	-93,62
kamate				3.137		1.675	-46,61
tečajne razlike	6.196	5.277	-14,83	1.225	-76,79	516	-57,88
FINANCIJSKI RASHODI	6.196	5.277	-14,83	4.362	-17,34	2.191	-49,77
UKUPNI PRIHODI	1.411.146	1.490.611	5,63	1.540.797	3,37	1.563.221	1,46
UKUPNI RASHODI	1.339.170	1.416.851	5,80	1.426.035	0,65	1.480.737	3,84
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	71.975	73.759	2,48	106.894	44,92	82.484	-22,84
POREZ NA DOBIT	13.551	13.287	-1,95	20.108	51,34	14.882	-25,99
DOBIT (GUBITAK) RAZDOBLJA	58.423	60.472	3,51	86.786	43,51	67.602	-22,10

Izvor: izračun autora prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.

Graf 5. Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Studenac d.o.o. od 2015. – 2018. godine.

Izvor: prikaz autora prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.

Prema grafikonu 5 vidljivo je da su ukupni prihodi iz godine u godinu veći u odnosu na ukupne rashode poslovanja poduzeća. Bitno je naglasiti da se postotak prihoda smanjuje svake godine, ali i dalje godinu završava s dobiti.

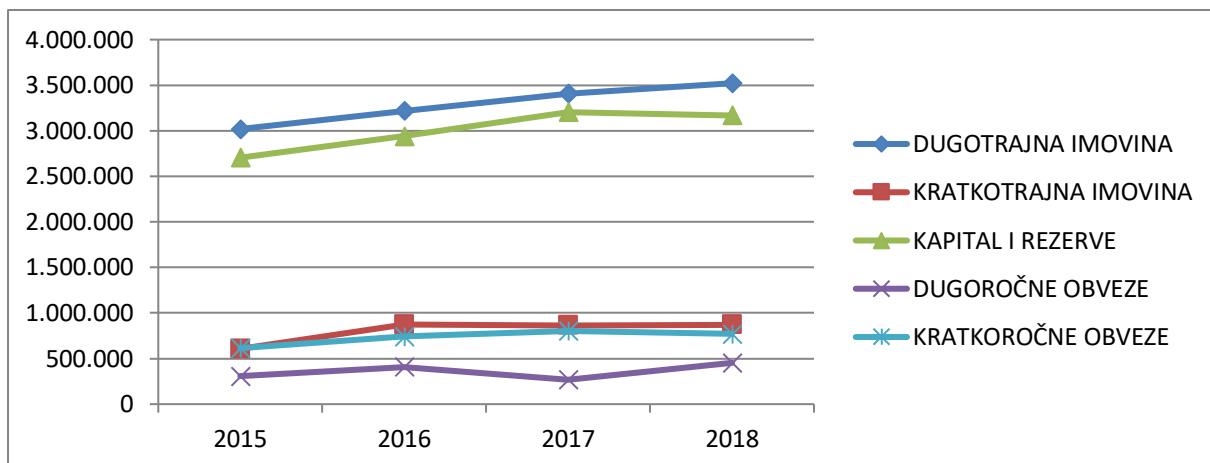
4.3.3. Horizontalna analiza poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Tablica 10 prikazuje horizontalnu analizu bilance poduzeća Lidl d.o.o.,k.d. u 000 kn te uz istu i graf 6 koji prikazuje kretanje glavnih stavki bilance poduzeća.

Tablica 10: Horizontalna analiza bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

OPIS	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016- 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 – 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018 – 2017 u %
DUGOTRAJNA IMOVINA	3.019.001	3.216.545	6,54	3.409.481	6,00	3.521.405	3,28
nematerijalna imovina	392	1.302	232,14	1.133	-12,98	996	-12,09
materijalna imovina	2.985.980	3.200.103	7,17	3.376.274	5,51	3.492.923	3,45
financijska imovina	0	0		15.067		12.454	-17,34
potraživanja	995	1.002	0,70	1.357	35,43	1.298	-4,35
odgođena porezna imovina	31.634	14.138	-55,31	15.650	10,69	13.734	-12,24
KRATKOTRAJNA IMOVINA	607.003	873.892	43,97	864.521	-1,07	870.074	0,64
zalihe	230.470	263.042	14,13	312.169	18,68	330.288	5,80
potraživanja	28.938	53.733	85,68	51.431	-4,28	69.392	34,92
financijska imovina	0	0		2.650		2.650	0,00
novac u banci i blagajni	346.024	551.191	59,29	495.999	-10,01	466.468	-5,95
plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	1.571	5.926	277,21	2.272	-61,66	1.276	-43,84
UKUPNA AKTIVA	3.626.004	4.090.437	12,81	4.274.002	4,49	4.391.479	2,75
KAPITAL I REZERVE	2.704.576	2.941.376	8,76	3.203.423	8,91	3.169.982	-1,04
upisani kapital	3.103.335	3.103.335	0,00	3.103.335	0,00	2.733.335	-11,92
zadržana dobit	-	-		-		100.088	
preneseni gubitak	-602.080	-398.759	-33,77	-161.960	-59,38	-	
dobitak tekuće godine	203.321	236.800	16,47	262.048	10,66	336.559	28,43
DUGOROČNE OBVEZE	306.831	408.712	33,20	267.707	-34,50	453.415	69,37
KRATKOROČNE OBVEZE	614.597	740.349	20,46	802.872	8,45	768.082	-4,33
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	0	0		0		0	0,00
UKUPNA PASIVA	3.626.004	4.090.437	12,81	4.274.002	4,49	4.391.479	2,75

Izvor: izračun autora prema podacima iz bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Graf 6: Kretanje stavki aktive i pasive poduzeća Lidl d.o.o., k.d. od 2015. – 2018. godine

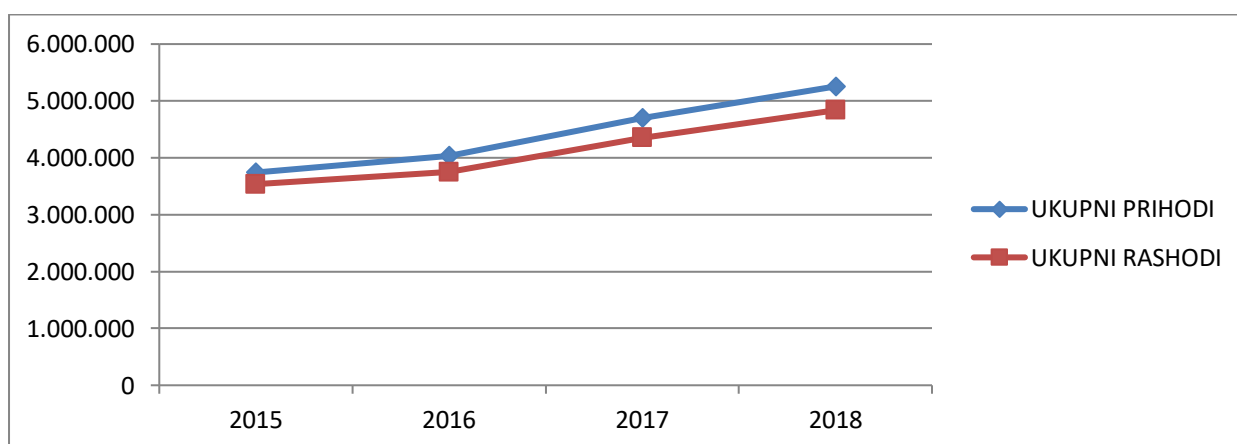
Izvor: prikaz autora prema podacima iz bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Prema tablici 10 vidljivo je da poduzeće Lidl d.o.o., k.d. ima značajno povećanje ukupne imovine. Može se uočiti da je kratkotrajna imovina imala nešto manje smanjenje u 2017.godini u odnosu na 2016.godinu, i to za 1,07%, u kojem ulogu igraju potraživanja i novac u blagajni. Situacija se poboljšava u 2018. godini gdje se vidi povećanje za 0,64%. U pasivi je stanje stabilno. Vidljivo je da u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu dugoročne obveze su se smanjile i to za 34,5%, ali su se povećale već u narednoj godini i to u velikom značaju. Kratkoročne obveze su se smanjile u 2018. godini za 4,33% u odnosu na 2017. godinu.

Tablica 11: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

OPIS	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016 – 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 – 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018 – 2017 u %
prihodi od prodaje	3.680.229	3.961.858	7,65	4.642.488	17,18	5.182.919	11,64
ostali prihodi	46.986	57.994	23,43	55.455	-4,38	70.338	26,84
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	3.727.215	4.019.852	7,85	4.697.943	16,87	5.253.257	11,82
troškovi prodane robe	2.744.837	2.898.824	5,61	3.397.952	17,22	3.797.258	11,75
neto plaće i nadnice	143.466	155.332	8,27	178.250	14,75	197.777	10,95
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	67.376	70.763	5,03	75.896	7,25	83.767	10,37
doprinosi na plaće	34.688	35.455	2,21	38.846	9,56	41.734	7,43
amortizacija	105.856	132.054	24,75	138.139	4,61	154.134	11,58
ostali troškovi	431.310	450.998	4,56	511.359	13,38	554.143	8,37
rezerviranja							
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	3.527.533	3.743.426	6,12	4.340.442	15,95	4.828.813	11,25
kamate	3.527	2.882	-18,29	1.715	-40,49	1.329	-22,51
tečajne razlike i ostali financijski prihodi	11.076	15.331	38,42	0	-100,00	0	
FINANCIJSKI PRIHODI	14.603	18.213	24,72	1.715	-90,58	1.329	-22,51
kamate	7.388	5.273	-28,63	5.690	7,91	3.471	-39,00
negativne tečajne razlike	0	0		3.505		1.408	-59,83
naknade po garancijama	1.755	1.597	-9,00	1.912	19,72	1.845	-3,50
FINANCIJSKI RASHODI	9.143	6.870	-24,86	-11.107	-261,67	-6.724	-39,46
UKUPNI PRIHODI	3.741.818	4.038.065	7,92	4.699.658	16,38	5.254.586	11,81
UKUPNI RASHODI	3.536.676	3.750.296	6,04	4.329.335	15,44	4.822.089	11,38
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	202.341	285.282	40,99	322.309	12,98	413.678	28,35
POREZ NA DOBIT	980	48.482	4.847,14	60.261	24,30	77.119	27,97
DOBIT RAZDOBLJA	203.321	333.764	64,16	382.570	14,62	490.797	28,29

Izvor: izračun autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Graf 7: Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Lidl d.o.o., k.d. od 2015. – 2018. godine

Izvor: prikaz autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Lidl d.o.o., k.d. ima kroz cijelo promatrano razdoblje ostvarivanje dobiti. Vidljivo je da ukupni prihodi značajno nadmašuju ukupne rashode tokom cijelog intervala. S obzirom na niske cijene asortimana, zadovoljstvo kupaca i povećanju volumena prodaje, tako ostvaruje povećanje prihoda od prodaje iz godine u godinu čime ostvari pozitivan rezultat poslovanja na kraju godine.

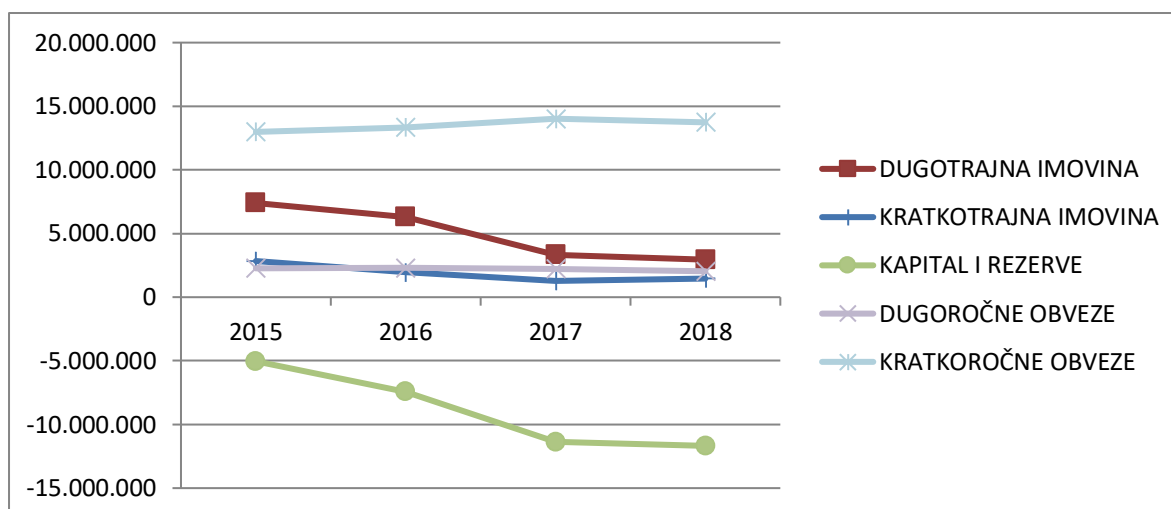
4.3.4. Horizontalna analiza poduzeća Konzum d.d.

Tablica 12 prikazuje horizontalnu analizu bilance poduzeća Konzum d.d. u 000 kn te graf 8 s kretanjem glavnih stavki bilance.

Tablica 12: Horizontalna analiza bilance poduzeća Konzum d.d

Opis	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016 – 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 – 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018 – 2017 u %
DUGOTRAJNA IMOVINA	7.398.142	6.296.508	-14,89	3.344.799	-46,88	2.949.401	-11,82
nematerijalna imovina	342.121	116.848	-65,85	81.525	-30,23	65.671	-19,45
materijalna imovina	5.106.415	4.200.200	-17,75	3.047.444	-27,45	2.668.042	-12,45
financijska imovina	1.945.330	1.974.667	1,51	214.776	-89,12	209.736	-2,35
Potraživanja	4.276	4.793	12,09	1.054	-78,01	5.952	464,71
KRATKOTRAJNA IMOVINA	2.840.446	1.941.779	-31,64	1.277.840	-34,19	1.470.980	15,11
zalihe	1.145.414	930.326	-18,78	710.567	-23,62	740.106	4,16
potraživanja	866.357	315.660	-63,56	214.793	-31,95	477.344	122,23
financijska imovina	775.577	620.340	-20,02	64.021	-89,68	50.573	-21,01
novac u blagajni i banci	53.098	75.450	42,10	288.459	282,32	202.867	-29,67
plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	0	0		0		0	
UKUPNA AKTIVA	10.238.588	8.238.287	-19,54	4.989.838	-39,43	4.222.044	-15,39
KAPITAL I REZERVE	-5.037.581	-7.415.764	47,21	11.373.248	53,37	-11.680.341	2,70
upisani kapital	227.029	227.029	0,00	227.029	0,00	227.029	0,00
rezerve iz dobiti	16.833	16.833	0,00	16.833	0,00	16.833	0,00
revalorizacijske rezerve	321.620	12.758	-96,03	2.233	-82,50	2.233	0,00
preneseni gubitak	-5.603.063	-7.672.384	36,93	-7.673.266	0,01	-11.642.491	51,73
DOBIT - GUBITAK	-1.138.871	-1.849.182		-3.946.077		-283.945	-92,80
rezerviranja	28.332	47.687	68,31	119.000	149,54	119.000	0,00
DUGOROČNE OBVEZE	2.289.739	2.312.179	0,98	2.219.792	-4,00	2.036.848	-8,24
KRATKOROČNE OBVEZE	12.986.430	13.341.872	2,74	14.023.636	5,11	13.745.881	-1,98
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja i	80.405	3.735	-95,35	490	-86,88	490	0,00
UKUPNA PASIVA	10.238.588	8.238.287	-19,54	4.989.838	-39,43	4.222.044	-15,39

Izvor: izračun autora prema podatcima iz bilance poduzeća Konzum d.d

Graf 8: Kretanje stavki aktive i pasive poduzeća Konzum d.d od 2015.- 2018. godine

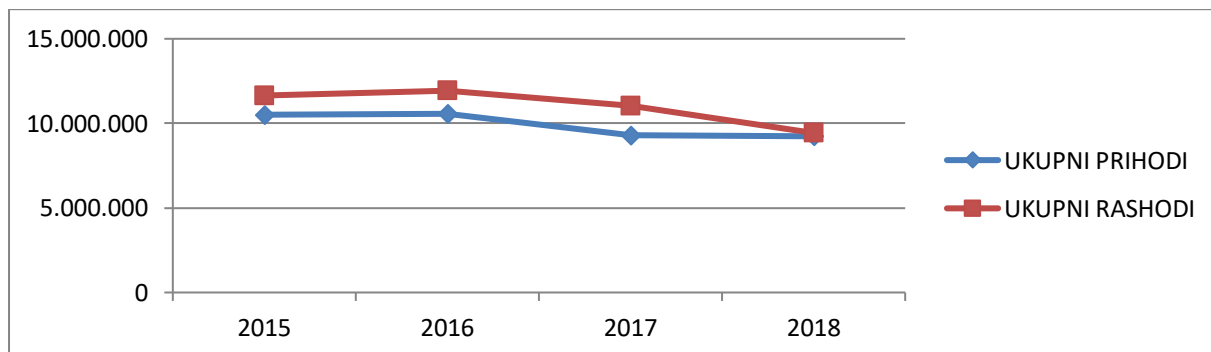
Izvor: prikaz autora prema podatcima iz bilance poduzeća Konzum d.d

Iz horizontalne analize bilance poduzeća Konzum d.d. vidljivo je smanjenje dugotrajne imovine od 2015. – 2018. godine. Kratkotrajna imovina također bilježi smanjenje tokom promatranog razdoblja, no u 2018. godini u odnosu na prethodne ima povećanje i to za 15,11%. Kratkoročne obveze su negativnog predznaka u 2018. godini što znači da poduzeće sve više se zadužuje kratkoročnim izvorima. Dugoročne obveze također su negativnog predznaka te imaju tendenciju pada. Kapital predstavlja vlastita trajna sredstva za poslovanje te obuhvaća temeljnu dioničku glavnica zajedno sa rezervama, revalorizacijskim rezervama, prenesenim gubitkom i gubitkom tekuće godine s obzirom da je gubitak veći od upisanog kapitala i tekuće godine se produbljuje gubitak.

Tablica 13: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.

OPIS	2015	2016	RELATIVNA PROMJENA 2016 - 2015 u %	2017	RELATIVNA PROMJENA 2017 - 2016 u %	2018	RELATIVNA PROMJENA 2018 - 2017 u %
prihodi od prodaje	9.785.765	10.193.186	4,16	8.878.753	-12,90	8.965.598	0,98
ostali prihodi	654.240	343.275	-47,53	391.920	14,17	256.350	-34,59
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	10.440.005	10.536.461	0,92	9.270.673	-12,01	9.221.948	-0,53
troškovi sirovina i materijala	344.675	462.663	34,23	408.348	-11,74	413.821	1,34
troškovi prodane robe	7.020.655	7.656.403	9,06	6.600.507	-13,79	6.495.643	-1,59
ostali vanjski troškovi	850.184	965.363	13,55	881.938	-8,64	820.179	-7,00
neto plaće i nadnice	530.010	53.566	-89,89	541.486	910,88	507.557	-6,27
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	180.640	180.722	0,05	174.243	-3,59	168.500	-3,30
doprinosi na plaće	120.286	119.402	-0,73	117.725	-1,40	109.095	-7,33
amortizacija	523.963	975.838	86,24	1.241.906	27,27	339.833	-72,64
ostali troškovi	464.149	456.729	-1,60	361.253	-20,90	277.073	-23,30
vrijednosno usklađenje	569.414	210.967	-62,95	56.573	-73,18	1.232	-97,82
rezerviranja	0	58.593		39.333	-32,87	38.076	-3,20
umanjenje vrijednosti goodwilla	136.823	0	-100,00	0		0	
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	10.740.799	11.140.246	3,72	10.423.312	-6,44	9.171.009	-12,01
kamate	53.791	16.961	-68,47	6.950	-59,02	397	-94,29
pozitivne tečajne razlike	11.050	10.322	-6,59	4.706	-54,41	12.258	160,48
FINANCIJSKI PRIHODI	64.841	27.283	-57,92	11.656	-57,28	12.655	8,57
kamate	845.035	693.231	-17,96	577.731	-16,66	258.949	-55,18
negativne tečajne razlike	57.883	97.354	68,19	29.161	-70,05	2.392	-91,80
FINANCIJSKI RASHODI	902.918	790.585	-12,44	606.892	-23,24	261.341	-56,94
UKUPNI PRIHODI	10.504.846	10.563.744	0,56	9.282.329	-12,13	9.234.603	-0,51
UKUPNI RASHODI	11.643.717	11.930.831	2,47	11.030.204	-7,55	9.432.350	-14,49
GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-1.138.871	-1.849.182	62,37	-3.946.077	113,40	-283.945	-92,80
POREZ NA DOBIT	49.881	3.470	-93,04	-		-	
GUBITAK RAZDOBLJA	-1.188.752	-1.845.712	55,26	-3.946.077	113,80	-283.945	-92,80

Izvor: prikaz autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.

Graf 9. : Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzeća Konzum d.d. od 2015. – 2018. godine

Izvor: prikaz autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.

Na grafu 9 vidljiv je rast ukupnih prihoda, ali i ukupnih rashoda poduzeća Konzum d.d. do 2017. g. Poduzeće je u 2018. god. imalo smanjenje ukupnih prihoda u odnosu na 2017. god. i to za 0,51%, što nije nešto značajno u odnosu na ostale prethodne godine. Vidljivo je također da ukupni rashodi nadmašuju ukupne prihode te stoga poduzeće posluje sa gubitkom iz godine u godinu.

4.4. VERTIKALNA ANALIZA

4.4.1. Vertikalna analiza poduzeća Tommy d.o.o.

Tablica 14 prikazuje vertikalnu analizu bilance poduzeća Tommy d.o.o. u 000 kn.

Tablica 14: Vertikalna analiza bilance poduzeća Tommy d.o.o.

OPIS	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
DUGOTRAJNA IMOVINA	696.225	0,72	785.706	0,68	858.300	0,63	1.076.003	0,71
nematerijalna imovina	120.260	0,12	119.767	0,10	123.232	0,09	123.964	0,08
materijalna imovina	510.372	0,52	513.851	0,45	569.383	0,42	735.766	0,49
financijska imovina	63.287	0,07	114.387	0,10	133.293	0,10	186.964	0,12
potraživanja	0	0,00	35.395	0,03	30.086	0,02	27.003	0,02
odgođena porezna imovina	2.306	0,00	2.306	0,00	2.306	0,00	2.306	0,00
KRATKOTRAJNA IMOVINA	247.710	0,25	311.270	0,27	457.579	0,34	401.053	0,26
zalihe	173.950	0,18	170.793	0,15	193.324	0,14	211.815	0,14
potraživanja	48.939	0,05	55.596	0,05	96.363	0,07	94.977	0,06
financijska imovina	13.517	0,01	69.708	0,06	147.814	0,11	78.002	0,05
novac u banci i blagajni	11.304	0,01	15.173	0,01	20.078	0,01	16.259	0,01
plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	29.584	0,03	52.836	0,05	38.288	0,03	36.364	0,02
UKUPNA AKTIVA	973.519	1,00	1.149.812	1,00	1.354.167	1,00	1.513.420	1,00
KAPITAL I REZERVE	243.822	0,25	363.615	0,32	492.970	0,36	577.102	0,38
upisani kapital	153.000	0,16	243.800	0,21	314.000	0,23	314.000	0,21
revalorizacijske rezerve	1	0,00	1	0,00	1	0,00	1	0,00
zadržana dobit	175	0,00	6.733	0,01	31.114	0,02	139.064	0,09
preneseni gubitak	-11.686	-0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00
DOBIT - GUBITAK	102.332	0,11	113.081	0,10	124.037	0,09	147.855	0,10
rezerviranja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
DUGOROČNE OBVEZE	208.542	0,21	206.822	0,18	185.371	0,14	207.104	0,14
KRATKOROČNE OBVEZE	519.998	0,53	577.789	0,50	675.503	0,50	727.851	0,48
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	1.157	0,00	1.586	0,00	323	0,00	1.363	0,00
UKUPNA PASIVA	973.519	1,00	1.149.812	1,00	1.354.167	1,00	1.513.420	1,00

Izvor: izračun autora prema podacima iz bilance poduzeća Tommy d.o.o.

Iz vertikalnog prikaza bilance poduzeća Tommy može se vidjeti da se struktura aktive i pasive mijenjala kroz vrijeme. Dugotrajna imovina kroz cijelo razdoblje unutar 4 godine drži najveći udio u ukupnoj aktivi. Nešto manji postotak ima u 2017. godini, ali već u idućoj godini vidi se povećanje. Udio kratkotrajne imovine također se mijenjao kroz razdoblja gdje vidimo da je najveći udio vidljiv u 2017. godini, a najmanji u 2015. godini. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja (AVR) nemaju značajan utjecaj na ukupnu aktivu iz razloga što zauzimaju najmanji dio aktive.

S druge strane imamo pasivu u kojoj najveći udio zauzimaju kratkoročne obveze. Kroz razdoblje je vidljivo da iste zauzimaju otprilike 50% u ukupnoj pasivi. Nakon kratkoročnih obveza, udio zauzimaju kapital i rezerve koje čine oko 35% ukupne pasive pa tek onda dugoročne obveze.

Tablica 15 prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Tommy d.o.o. u 000 kn.

Tablica 15: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Tommy d.o.o.

OPIS	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
prihodi od prodaje	2.249.132	0,99	2.341.751	0,99	2.670.551	0,99	2.835.405	0,99
ostali prihodi	14.776	0,01	15.971	0,01	15.051	0,01	8.867	0,00
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	2.263.908	1,00	2.357.722	1,00	2.685.602	1,00	2.844.272	1,00
troškovi sirovina i materijala	52.970	0,02	55.451	0,02	56.559	0,02	61.263	0,02
troškovi prodane robe	1.697.232	0,75	1.759.798	0,74	1.983.171	0,73	2.065.532	0,72
troškovi usluga	95.730	0,04	101.808	0,04	119.365	0,04	134.021	0,05
neto plaće i nadnice	118.854	0,05	127.986	0,05	152.504	0,06	180.770	0,06
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	36.628	0,02	39.466	0,02	45.536	0,02	59.108	0,02
doprinosi na plaće	25.560	0,01	26.772	0,01	31.437	0,01	37.136	0,01
amortizacija dugotrajne imovine	70.631	0,03	70.611	0,03	73.493	0,03	94.014	0,03
ostali troškovi	36.042	0,02	37.023	0,02	46.355	0,02	58.407	0,02
vrijednosno usklađenje dugotrajne imovine	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
vrijednosno usklađenje kratkotrajne imovine	460	0,00	1.075	0,00	0	0,00	0	0,00
rezerviranja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
ostali poslovni rashodi	4.588	0,00	4.268	0,00	0	0,00	0	0,00
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	2.138.695	0,94	2.224.258	0,94	2.508.419	0,93	2.690.851	0,94
kamate	232	0,00	2.168	0,00	1.393	0,00	2.363	0,00
tečajne razlike	1.373	0,00	2.473	0,00	3.934	0,00	3.989	0,00
ostali financijski prihodi	0	0,00	0	0,00	9.506	0,00	2.337	0,00
FINANCIJSKI PRIHODI	1.605	0,00	4.641	0,00	14.833	0,01	8.689	0,00
kamate	21.520	0,01	11.308	0,00	9.088	0,00	8.235	0,00
tečajne razlike	361	0,00	708	0,00	1.054	0,00	1.210	0,00

nerealizirani gubici od financijske imovine	211	0,00	0	0,00	341	0,00	0	0,00
FINANCIJSKI RASHODI	22.092	0,01	12.016	0,01	10.483	0,00	9.445	0,00
UKUPNI PRIHODI	2.265.513	1,00	2.362.363	1,00	2.700.435	1,00	2.852.961	1,00
UKUPNI RASHODI	2.160.787	0,95	2.236.274	0,95	2.518.902	0,93	2.700.296	0,95
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	104.726	0,05	126.089	0,05	181.533	0,07	152.665	0,05
POREZ NA DOBIT (18%)	2.394	0,00	13.008	0,01	33.678	0,01	28.628	0,01
DOBIT RAZDOBLJA	102.332	0,05	113.081	0,05	147.855	0,05	124.037	0,04

Izvor: izračun autora prema podatcima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Tommy d.o.o.

Prema vertikalnoj analizi računa dobiti i gubitka uočljivo je da poslovni prihodi i poslovni rashodi zauzimaju najveći udio u ukupnim prihodima. Udio se nije ništa značajno mijenjao kroz promatrano razdoblje.

4.4.2. Vertikalna analiza poduzeća Studenac d.o.o.

Tablica 16 prikazuje vertikalnu analizu bilance poduzeća Studenac d.o.o.

Tablica 16: Vertikalna analiza bilance poduzeća Studenac d.o.o.

OPIS	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
DUGOTRAJNA IMOVINA	110.427	0,32	126.081	0,31	141.718	0,36	69.207	0,28
nematerijalna imovina	15.863	0,05	12.049	0,03	12.091	0,03	12.668	0,05
materijalna imovina	81.001	0,24	96.875	0,24	126.937	0,32	53.849	0,22
financijska imovina	13.562	0,04	17.156	0,04	2.690	0,01	2.690	0,01
potraživanja		0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
KRATKOTRAJNA IMOVINA	231.831	0,68	279.468	0,68	250.682	0,64	180.972	0,72
zalihe	110.920	0,32	94.370	0,23	88.721	0,23	99.810	0,40
potraživanja	74.141	0,22	74.125	0,18	30.735	0,08	40.686	0,16
financijska imovina	6.538	0,02	34.165	0,08	80.185	0,20	552	0,00
novac u banci i blagajni	32.535	0,10	76.807	0,19	51.041	0,13	39.942	0,16
plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	7.697	0,02	5.836	0,01	0	0,00	0	0,00
UKUPNA AKTIVA	342.258	1,00	411.385	1,00	392.400	1,00	250.179	1,00
KAPITAL I REZERVE	66.009	0,19	108.909	0,26	106.864	0,27	67.859	0,27
upisani kapital	22	0,00	22	0,00	22	0,00	30	0,00
rezerve iz dobiti	226	0,00	226	0,00	226	0,00	226	0,00
zadržana dobit	7.337	0,02	48.188	0,12	106.615	0,27	67.602	0,27
DOBIT - GUBITAK	58.423	0,17	60.472	0,15		0,00		0,00
DUGOROČNE OBVEZE	117.326	0,34	112.182	0,27	57.424	0,15	2.076	0,01
KRATKOROČNE OBVEZE	158.923	0,46	190.294	0,46	228.111	0,58	180.244	0,72
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
UKUPNA PASIVA	342.258	1,00	411.387	1,00	392.399	1,00	250.179	1,00

Izvor: izračun autora prema podatcima iz bilance poduzeća Studenac d.o.o.

Unutar aktive uočljivo je da kratkotrajna imovina ima značajan udio i to oko 70% udjela. u ukupnoj imovini kroz cijelo promatrano razdoblje. Ostatak udjela čini dugotrajna imovina koja se nije mijenjala kroz razdoblje.

U pasivi najveći udio činu kratkoročne obveze u prosjeku oko 50% kroz cijelo promatrano razdoblje. Najveći udio kratkoročnih obveza bio je u 2018. godini, dok su dugoročne obveze tada iznosile samo 1%. Također je vidljivo da u posljednje dvije godine promatranog razdoblja, dugotrajna imovina ima značajno velik udio, dok dugoročne obveze značajno manji što znači da poduzeće ima problem s financiranjem dugotrajne imovine te da dio financira iz kratkoročnih obveza.

Tablica 17 prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.

Tablica 17: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.

OPIS	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
prihodi od prodaje	1.294.119	0,92	1.362.508	0,91	1.513.694	0,98	1.548.485	0,99
ostali prihodi	104.599	0,07	114.904	0,08	13.845	0,01	13.890	0,01
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	1.398.718	0,99	1.477.412	0,99	1.527.539	0,99	1.562.375	1,00
troškovi sirovina i materijala	33.239	0,02	31.833	0,02	0	0,00	0	0,00
troškovi prodane robe	1.035.153	0,73	1.093.989	0,73	1.086.115	0,70	1.120.781	0,72
ostali vanjski troškovi	93.447	0,07	96.026	0,06	58.654	0,04	56.193	0,04
neto plaće i nadnice	85.049	0,06	95.132	0,06	116.174	0,08	122.723	0,08
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	24.665	0,02	28.087	0,02	32.991	0,02	37.561	0,02
doprinosi na plaće	18.401	0,01	20.260	0,01	23.998	0,02	24.805	0,02
amortizacija	22.090	0,02	25.238	0,02	8.729	0,01	12.768	0,01
ostali troškovi	20.928	0,01	21.006	0,01	93.512	0,06	90.507	0,06
rezerviranja	0	0,00	0	0,00	1.500	0,00	6.316	0,00
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	1.332.972	0,94	1.411.571	0,95	1.421.673	0,92	1.478.546	0,95
kamate	11.112	0,01	11.308	0,01	12.247	0,01	537	0,00
tečajne razlike	1.315	0,00	1.891	0,00	1.011	0,00	309	0,00
FINANCIJSKI PRIHODI	12.427	0,01	13.199	0,01	13.258	0,01	846	0,00
kamate		0,00		0,00	3.137	0,00	1.675	0,00
tečajne razlike	6.196	0,00	5.277	0,00	1.225	0,00	516	0,00
FINANCIJSKI RASHODI	6.196	0,00	5.277	0,00	4.362	0,00	2.191	0,00
UKUPNI PRIHODI	1.411.146	1,00	1.490.611	1,00	1.540.797	1,00	1.563.221	1,00
UKUPNI RASHODI	1.339.170	0,95	1.416.851	0,95	1.426.035	0,93	1.480.737	0,95
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	71.975	0,05	73.759	0,05	106.894	0,07	82.484	0,05
POREZ NA DOBIT	13.551	0,01	13.287	0,01	20.108	0,01	14.882	0,01
DOBIT (GUBITAK) RAZDOBLJA	58.423	0,04	60.472	0,04	86.786	0,06	67.602	0,04

Izvor: izračun autora prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka pokazuje da su poslovni prihodi i poslovni rashodi imali najveći udio u ukupnim приходima kroz promatrano razdoblje. Poduzeće posluje u dobitku iz godine u godinu.

4.4.3. Vertikalna analiza poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Tablica 18 prikazuje analizu bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d. u 000 kn.

Tablica 18: Vertikalna analiza bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

OPIS	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
DUGOTRAJNA IMOVINA	3.019.001	0,83	3.216.545	0,79	3.409.481	0,80	3.521.405	0,80
nematerijalna imovina	392	0,00	1.302	0,00	1.133	0,00	996	0,00
materijalna imovina	2.985.980	0,82	3.200.103	0,78	3.376.274	0,79	3.492.923	0,80
financijska imovina	0	0,00	0	0,00	15.067	0,00	12.454	0,00
Potraživanja	995	0,00	1.002	0,00	1.357	0,00	1.298	0,00
odgođena porezna imovina	31.634	0,01	14.138	0,00	15.650	0,00	13.734	0,00
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	607.003	0,17	873.892	0,21	864.521	0,20	870.074	0,20
zalihe	230.470	0,06	263.042	0,06	312.169	0,07	330.288	0,08
potraživanja	28.938	0,01	53.733	0,01	51.431	0,01	69.392	0,02
financijska imovina	0	0,00	0	0,00	2.650	0,00	2.650	0,00
novac u banci i blagajni	346.024	0,10	551.191	0,13	495.999	0,12	466.468	0,11
plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	1.571	0,00	5.926	0,00	2.272	0,00	1.276	0,00
UKUPNA AKTIVA	3.626.004	1,00	4.090.437	1,00	4.274.002	1,00	4.391.479	1,00
KAPITAL I REZERVE	2.704.576	0,75	2.941.376	0,72	3.203.423	0,75	3.169.982	0,72
upisani kapital	3.103.335	0,86	3.103.335	0,76	3.103.335	0,73	2.733.335	0,62
zadržana dobit	-		-		-		100.088	0,02
preneseni gubitak	-602.080	-0,17	-398.759	-0,10	-161.960	-0,04	-	-
dobit tekuće godine	203.321	0,06	236.800	0,06	262.048	0,06	336.559	0,08
DUGOROČNE OBVEZE	306.831	0,08	408.712	0,10	267.707	0,06	453.415	0,10
KRA TKOROČNE OBVEZE	614.597	0,17	740.349	0,18	802.872	0,19	768.082	0,17
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
UKUPNA PASIVA	3.626.004	1,00	4.090.437	1,00	4.274.002	1,00	4.391.479	1,00

Izvor: izračun autora prema podacima iz bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Prema vertikalnoj analizi bilance vidljivo je da dugotrajna imovina ima najveći udio u ukupnoj imovini kroz cijelo promatrano razdoblje u odnosu na kratkotrajnu imovinu koja ima samo oko 20% udjela u ukupnoj imovini. S druge strane bilance možemo uočiti da kapital ima najveći udio u ukupnoj pasivi. Kroz cijelo promatrano razdoblje oko 75% udjela imaju kapital i rezerve, nešto više kratkoročne obveze imaju u odnosu na dugoročne obveze.

Tablica 19 prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d. u 000 kn.

Tablica 19: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

OPIS	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
prihodi od prodaje	3.680.229	0,98	3.961.858	0,98	4.642.488	0,99	5.182.919	0,99
ostali prihodi	46.986	0,01	57.994	0,01	55.455	0,01	70.338	0,01
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	3.727.215	1,00	4.019.852	1,00	4.697.943	1,00	5.253.257	1,00
troškovi nabave prodane robe	2.744.837	0,73	2.898.824	0,72	3.397.952	0,72	3.797.258	0,72
neto plaće i nadnice	143.466	0,04	155.332	0,04	178.250	0,04	197.777	0,04
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	67.376	0,02	70.763	0,02	75.896	0,02	83.767	0,02
doprinosi na plaće	34.688	0,01	35.455	0,01	38.846	0,01	41.734	0,01
amortizacija i umanjenje vrijednosti imovine	105.856	0,03	132.054	0,03	138.139	0,03	154.134	0,03
ostali troškovi poslovanja	431.310	0,12	450.998	0,11	511.359	0,11	554.143	0,11
rezerviranja		0,00		0,00		0,00		0,00
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	3.527.533	0,94	3.743.426	0,93	4.340.442	0,92	4.828.813	0,92
kamate	3.527	0,00	2.882	0,00	1.715	0,00	1.329	0,00
tečajne razlike i ostali financijski prihodi	11.076	0,00	15.331	0,00	0	0,00	0	0,00
FINANCIJSKI PRIHODI	14.603	0,00	18.213	0,00	1.715	0,00	1.329	0,00
kamate	7.388	0,00	5.273	0,00	5.690	0,00	3.471	0,00
negativne tečajne razlike	0	0,00	0	0,00	3.505	0,00	1.408	0,00
naknade po garancijama	1.755	0,00	1.597	0,00	1.912	0,00	1.845	0,00
FINANCIJSKI RASHODI	9.143	0,00	6.870	0,00	11.107	0,00	6.724	0,00
UKUPNI PRIHODI	3.741.818	1,00	4.038.065	1,00	4.699.658	1,00	5.254.586	1,00
UKUPNI RASHODI	3.536.676	0,95	3.750.296	0,93	4.351.549	0,93	4.835.537	0,92
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	202.341	0,05	285.282	0,07	322.309	0,07	413.678	0,08
POREZ NA DOBIT	980	0,00	48.482	0,01	60.261	0,01	77.119	0,01
DOBIT RAZDOBLJA	203.321	0,05	333.764	0,08	382.570	0,08	490.797	0,09

Izvor: izračun autora prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d.

Tablica 19 prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka kroz promatrana razdoblja u kojem je vidljivo da poslovni prihodi i poslovni rashodi imaju najveći udio u ukupnim приходima poduzeća. Također je uočljivo da poduzeće posluje s dobiti kroz cijelo promatrano razdoblje.

4.4.4. Vertikalna analiza poduzeća Konzum d.d

Tablica 20 prikazuje vertikalnu analizu bilance poduzeća Konzum d.d. u 000 kn.

Tablica 20: Vertikalna analiza bilance poduzeća Konzum d.d

Opis	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
DUGOTRAJNA IMOVINA	7.398.142	0,72	6.296.508	0,76	3.344.799	0,67	2.949.401	0,70
nematerijalna imovina	342.121	0,03	116.848	0,01	81.525	0,02	65.671	0,02
materijalna imovina	5.106.415	0,50	4.200.200	0,51	3.047.444	0,61	2.668.042	0,63
financijska imovina	1.945.330	0,19	1.974.667	0,24	214.776	0,04	209.736	0,05
potraživanja	4.276	0,00	4.793	0,00	1.054	0,00	5.952	0,00
KRATKOTRAJNA IMOVINA	2.840.446	0,28	1.941.779	0,24	1.277.840	0,26	1.470.980	0,35
zalihe	1.145.414	0,11	930.326	0,11	710.567	0,14	740.106	0,18
potraživanja	866.357	0,08	315.660	0,04	214.793	0,04	477.344	0,11
financijska imovina	775.577	0,08	620.340	0,08	64.021	0,01	50.573	0,01
novac u blagajni i banci	53.098	0,01	75.450	0,01	288.459	0,06	202.867	0,05
plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
UKUPNA AKTIVA	10.238.588	1,00	8.238.287	1,00	4.989.838	1,00	4.222.044	1,00
KAPITAL I REZERVE	-5.037.581	-0,49	-7.415.764	-0,90	11.373.248	-2,28	11.680.341	-2,77
upisani kapital	227.029	0,02	227.029	0,03	227.029	0,05	227.029	0,05
rezerve iz dobiti	16.833	0,00	16.833	0,00	16.833	0,00	16.833	0,00
revalorizacijske rezerve	321.620	0,03	12.758	0,00	2.233	0,00	2.233	0,00
preneseni gubitak	-5.603.063	-0,55	-7.672.384	-0,93	-7.673.266	-1,54	11.642.491	-2,76
DOBIT - GUBITAK	-1.138.871	0,00	-1.849.182	0,00	-3.946.077	-0,79	-283.945	-0,07
rezerviranja	28.332	0,00	47.687	0,01	119.000	0,02	119.000	0,03
DUGOROČNE OBVEZE	2.289.739	0,22	2.312.179	0,28	2.219.792	0,44	2.036.848	0,48
KRATKOROČNE OBVEZE	12.986.430	1,27	13.341.872	1,62	14.023.636	2,81	13.745.881	3,26
odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja i	80.405	0,01	3.735	0,00	490	0,00	490	0,00
UKUPNA PASIVA	10.238.588	1,00	8.238.287	1,00	4.989.838	1,00	4.222.044	1,00

Izvor: Izračun autora prema podacima iz bilance poduzeća Konzum d.d.

Unutar aktive prema tablici 20 vidljivo je da dugotrajna imovina ima veći udio u ukupnoj aktivi u odnosu na kratkotrajnu imovinu kroz cijelo promatrano razdoblje. U 2017. i 2018. godini uočava se da udio dugotrajne imovine opada dok se kratkotrajna povećava. S druge strane u ukupnoj pasivi najveći udio činu kratkoročne obveze. Također je vidljivo da su kapital i rezerve u negativnom predznaku te se njihov udio sve više povećava iz godine u godinu kroz promatrano razdoblje.

Tablica 21 prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. u 000 kn.

Tablica 21: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.

OPIS	2015	UDIO 2015	2016	UDIO 2016	2017	UDIO 2017	2018	UDIO 2018
prihodi od prodaje	9.785.765	0,93	10.193.186	0,96	8.878.753	0,96	8.965.598	0,97
ostali prihodi	654.240	0,06	343.275	0,03	391.920	0,04	256.350	0,03
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI	10.440.005	0,99	10.536.461	1,00	9.270.673	1,00	9.221.948	1,00
troškovi sirovina i materijala	344.675	0,03	462.663	0,04	408.348	0,04	413.821	0,04
troškovi prodane robe	7.020.655	0,67	7.656.403	0,72	6.600.507	0,71	6.495.643	0,70
ostali vanjski troškovi	850.184	0,08	965.363	0,09	881.938	0,10	820.179	0,09
neto plaće i nadnice	530.010	0,05	53.566	0,01	541.486	0,06	507.557	0,05
troškovi poreza i doprinosa iz plaća	180.640	0,02	180.722	0,02	174.243	0,02	168.500	0,02
doprinosi na plaće	120.286	0,01	119.402	0,01	117.725	0,01	109.095	0,01
amortizacija	523.963	0,05	975.838	0,09	1.241.906	0,13	339.833	0,04
ostali troškovi	464.149	0,04	456.729	0,04	361.253	0,04	277.073	0,03
vrijednosno usklađenje	569.414	0,05	210.967	0,02	56.573	0,01	1.232	0,00
rezerviranja	0	0,00	58.593	0,01	39.333	0,00	38.076	0,00
umanjenje vrijednosti goodwilla	136.823	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00
UKUPNI POSLOVNI RASHODI	10.740.799	1,02	11.140.246	1,05	10.423.312	1,12	9.171.009	0,99
kamate	53.791	0,01	16.961	0,00	6.950	0,00	397	0,00
pozitivne tečajne razlike	11.050	0,00	10.322	0,00	4.706	0,00	12.258	0,00
FINANCIJSKI PRIHODI	64.841	0,01	27.283	0,00	11.656	0,00	12.655	0,00
kamate	845.035	0,08	693.231	0,07	577.731	0,06	258.949	0,03
negativne tečajne razlike	57.883	0,01	97.354	0,01	29.161	0,00	2.392	0,00
FINANCIJSKI RASHODI	902.918	0,09	790.585	0,07	606.892	0,07	261.341	0,03
UKUPNI PRIHODI	10.504.846	1,00	10.563.744	1,00	9.282.329	1,00	9.234.603	1,00
UKUPNI RASHODI	11.643.717	1,11	11.930.831	1,13	11.030.204	1,19	9.432.350	1,02
GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-1.138.871	-0,11	-1.849.182	-0,18	-3.946.077	-0,43	-283.945	-0,03
POREZ NA DOBIT	49.881	0,00	3.470	0,00	-	-	-	-
GUBITAK RAZDOBLJA	-1.188.752	-0,11	-1.845.712	-0,17	-3.946.077	-0,43	-283.945	-0,03

Izvor: izračun autora prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.

Tablica 21 prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d te je vidljivo da poslovni prihodi i poslovni rashodi imaju značajan udio u ukupnim приходima . kroz promatrano razdoblje. Također može se uočiti da poduzeće posluje s gubitkom kroz cijelo promatrano razdoblje.

4.5. Analiza odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje putem financijskih pokazatelja

U nastavku slijedi provedena analiza odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje na temelju financijskih pokazatelja. Korišteni financijski pokazatelji u radu su: pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. Oni pružaju informacije o likvidnosti, solventnosti i profitabilnosti odabranih poduzeća.

4.5.1. Analiza pokazatelja likvidnosti poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

U tablici 22 izračunati su pokazatelji likvidnosti za poduzeća Tommy d.o.o., Studenac d.o.o., Lidl d.o.o., k.d. i Konzum d.d.

Tablica 22: Pokazatelji likvidnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

	TOMMY d.o.o.			
	2015.	2016.	2017.	2018.
koeficijent trenutne likvidnosti	0,02	0,03	0,03	0,02
koeficijent ubrzane likvidnosti	0,20	0,33	0,45	0,31
koeficijent tekuće likvidnosti	0,53	0,63	0,73	0,60
koeficijent financijske stabilnosti	1,54	1,38	1,27	1,37
	STUDENAC d.o.o.			
	2015	2016	2017	2018
koeficijent trenutne likvidnosti	0,20	0,40	0,22	0,22
koeficijent ubrzane likvidnosti	0,71	0,97	0,71	0,45
koeficijent tekuće likvidnosti	1,41	1,47	1,10	1,00
koeficijent financijske stabilnosti	0,83	1,00	0,86	0,99
	LIDL d.o.o., k.d.			
	2015.	2016.	2017.	2018.
koeficijent trenutne likvidnosti	0,56	0,74	0,62	0,61
koeficijent ubrzane likvidnosti	0,62	0,83	0,69	0,70
koeficijent tekuće likvidnosti	0,99	1,19	1,08	1,13
koeficijent financijske stabilnosti	1,00	0,96	0,98	0,97
	KONZUM d.d.			
	2015	2016	2017	2018
koeficijent trenutne likvidnosti	0,00	0,01	0,02	0,01
koeficijent ubrzane likvidnosti	0,13	0,08	0,04	0,05
koeficijent tekuće likvidnosti	0,22	0,15	0,09	0,11
koeficijent financijske stabilnosti	-2,72	-1,25	-0,37	-0,31

Izvor: izračun autora prema financijskim izvješćima odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje (2015. – 2018.)

Koeficijent trenutne likvidnosti odabranih poduzeća ukazuje na sposobnost poduzeća da pomoću svojih najlikvidnijih sredstava tj. novca, podmiri svoje kratkoročne obveze te je time poželjna što veća vrijednost pokazatelja. Vidljivo je da Lidl d.o.o., k.d. ima najbolju trenutnu likvidnost u odnosu na konkurente kroz cijelo promatrano razdoblje. Nešto manje koeficijente imaju Tommy d.o.o. i Studenac d.o.o., dok Konzum d.d. je najslabiji s trenutnom likvidnošću.

Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje koliko su kratkoročne obveze pokrivena kratkotrajnom imovinom umanjenom za zalihe. Poželjno je da omjer bude 1 ili veći od 1. Na temelju prikazane tablice 22 vidljivo je da nijedno promatrano poduzeće ne zadovoljava teoretski traženu vrijednost, ali Studenac d.o.o. i Lidl d.o.o., k.d. imaju poprilično dobre vrijednosti u odnosu na konkurente. Najmanju ubranu likvidnost ostvaruje Konzum d.d. što je i vidljivo kroz cijelo promatrano razdoblje što znači da poduzeće nije sposobno u vrlo kratkom roku osigurati određenu količinu novca.

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje koliko su kratkoročne obveze pokrivena kratkotrajnom imovinom te je poželjno da koeficijent bude minimalno 2. Prema tablici 22 može se vidjeti da nijedno poduzeće nije sposobno podmiriti kratkoročne obveze. Približno zadovoljavaju poduzeća Studenac d.o.o. i Lidl d.o.o., k.d. može se reći da su likvidni, ali nije sigurno hoće li moći podmiriti kratkoročne obveze zbog utjecaja zaliha.

Koeficijent financijske stabilnosti kod poduzeća Studenac d.o.o. i Lidl d.o.o., k.d. je od 2016.-2018. ispod 1 što znači da poduzeća svoju dugotrajnu imovinu i dio kratkotrajne imovine financiraju iz dugoročnih izvora. Ostala 2 odabrana poduzeća imaju veći od 1 što ukazuje na to da poduzeća dio svoje dugotrajne imovine financiraju iz kratkoročnih izvora što nije prihvatljivo s obzirom da se dugotrajna imovina mora financirati iz dugoročnih izvora.

4.5.2. Analiza pokazatelja zaduženosti poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

U tablici 23 izračunati su pokazatelji zaduženosti za poduzeća Tommy d.o.o., Studenac d.o.o., Lidl d.o.o., k.d. i Konzum d.d.

Tablica 23: Pokazatelji zaduženosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

TOMMY d.o.o				
	2015.	2016.	2017.	2018.
koeficijent zaduženosti	0,75	0,68	0,64	0,62
koeficijent vlastitog financiranja	0,25	0,32	0,36	0,38
koeficijent financiranja	2,99	2,16	1,75	1,62
pokriće troškova kamata	5,87	12,15	20,98	19,54
faktor zaduženosti	4,22	4,28	3,89	4,29
STUDENAC d.o.o.				
	2015.	2016.	2017.	2018.
koeficijent zaduženosti	0,81	0,74	0,73	0,73
koeficijent vlastitog financiranja	0,19	0,26	0,27	0,27
koeficijent financiranja	4,18	2,78	2,67	2,69
pokriće troškova kamata	-	-	35,08	50,24
faktor zaduženosti	3,43	3,06	2,99	2,27
LIDL d.o.o, k.d.				
	2015.	2016.	2017.	2018.
koeficijent zaduženosti	0,25	0,28	0,25	0,28
koeficijent vlastitog financiranja	0,75	0,72	0,75	0,72
koeficijent financiranja	0,34	0,39	0,33	0,39
pokriće troškova kamata	28,39	55,1	57,64	120,18
faktor zaduženosti	2,98	2,47	2,06	1,89
KONZUM d.d.				
	2015	2016	2017	2018
koeficijent zaduženosti	1,49	1,9	3,28	3,77
koeficijent vlastitog financiranja	-0,49	-0,9	-2,28	-2,77
koeficijent financiranja	-3,03	-2,11	-1,44	-1,36
pokriće troškova kamata	-0,35	-1,67	-5,83	-0,1
faktor zaduženosti	-22,98	-18	-6,05	284,54

Izvor: izračun autora prema financijskim izvješćima odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje (2015. – 2018.)

Na temelju podataka dobivenih izračunom koeficijenta zaduženosti vidljivo je da poduzeća Tommy d.o.o., Studenac d.o.o. i Konzum d.d. se financiraju iz tuđih izvora sredstava dok se Lidl d.o.o., k.d. financira iz vlastitih izvora kroz cijelo promatrano razdoblje.

Prema podacima iz tablice 23 vidljivo je da je Lidl d.o.o. k.d. svoju ukupnu imovinu financira iz vlastitih izvora u značajnom dijelu. Tommy d.o.o. i Studenac d.o.o. imaju bolju situaciju od Konzum-a d.d., ali vidi se poboljšanje tokom promatranog razdoblja. Veliku zaduženost je lako uočiti u poduzeću Konzum d.d. s negativnim pokazateljem te je sve veća i veća iz godine u godinu.

Koeficijent financiranja u promatranim razdobljima bio je veći od 1 jedino u poduzećima Tommy d.o.o. i Studenac d.o.o. što znači da su poduzeća intenzivnije koristile financijsku polugu u cijelom promatranom razdoblju.

Vrijednost pokazatelja pokrića kamata iznosi minimalno 1 te je poželjno imati što veći koeficijent pokazatelja. Tommy ima progresivan rast koeficijenta pokazatelja kroz cijelo promatrano razdoblje. To znači da odnos pokrića kamata je veći od 1 te da je operativna dobit ostvarena u poslovanju 19,54 puta veća od plaćenih kamata. Studenac u 2017. i 2018. godini ima znatno veći koeficijent u odnosu na Tommy. Lidl je daleko konkurentniji od odabranih poduzeća što je i vidljivo u tablici. Konzum ima negativne koeficijente što znači da kamate nisu pokriveno operativnom dobiti, ali može se i zaključiti po izvještaju Računa dobiti i gubitka te je njihova zaduženost veća.

Prema faktoru zaduženosti može se vidjeti da poduzeća Konzum d.d. ima negativan omjer obveza prema tuđem kapitalu što znači da imaju probleme s vraćanjem dugova. Poduzeće Tommy d.o.o. ima manju vrijednost koeficijenta zaduženosti te za njih predstavlja prednost u poslovanju i mogućnost u daljnja ulaganja. U poduzeću Lidl d.o.o., k.d. također je situacija stabilna.

4.5.3. Analiza pokazatelja aktivnosti iz djelatnosti maloprodaje

Tablica 24 prikazuje izračunate pokazatelje aktivnosti za poduzeća Tommy d.o.o., Studenac d.o.o., Lidl d.o.o.,k.d. i Konzum d.d.

Tablica 24: Pokazatelji aktivnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

	TOMMY d.o.o.			
	2015.	2016.	2017.	2018.
koeficijent obrta ukupne imovine	2,33	2,05	1,99	1,89
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	9,15	7,59	5,90	7,11
koeficijent obrta potraživanja	46,29	42,49	28,02	30,04
trajanje naplate potraživanja (dani)	8	9	13	12
	STUDENAC d.o.o.			
	2015	2016	2017	2018
koeficijent obrta ukupne imovine	3,78	3,31	3,93	6,25
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	5,77	4,88	6,15	8,64
koeficijent obrta potraživanja	17,45	18,38	49,25	38,06
trajanje naplate potraživanja (dani)	21	20	7	10

LIDL d.o.o., k.d.				
	2015.	2016.	2017.	2018.
koeficijent obrta ukupne imovine	1,03	0,99	1,10	1,20
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	6,16	4,62	5,44	6,04
koeficijent obrta potraživanja	127,18	73,73	90,27	74,69
trajanje naplate potraživanja (dani)	3	5	4	5
KONZUM d.d.				
	2015	2016	2017	2018
koeficijent obrta ukupne imovine	1,03	1,28	1,86	2,19
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	3,70	5,44	7,26	6,28
koeficijent obrta potraživanja	11,30	32,29	41,34	18,78
trajanje naplate potraživanja (dani)	32	11	9	19

Izvor: izračun autora prema financijskim izvješćima odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje (2015. – 2018.)

Koeficijent obrta ukupne imovine pokazuje koliko se novčanih jedinica prihoda ostvari na uloženu novčanu jedinicu ukupne imovine te je poželjno da pokazatelj bude što veći. Poduzeće Studenac d.o.o. ostvaruje najveće koeficijente obrta ukupne imovine kroz cijelo promatrano razdoblje. To znači da na uloženu novčanu jedinicu ukupne imovine ostvaruju najviše novčanih jedinica prihoda. Uočljivo je da iz godine u godinu koeficijent obrta ukupne imovine je sve veći i u Konzumu d.d. Tommy d.o.o. tokom promatranog razdoblja ima sve manji koeficijent, a Lidl d.o.o., k.d. ima u prosjeku koeficijent 1 kroz cijelo promatrano razdoblje.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine prikazuje koliko se novčanih jedinica prihoda ostvari na uloženu novčanu jedinicu kratkotrajne imovine. U navedenim poduzećima situacija je ostala slična u odnosu na prethodno objašnjenje pokazatelja.

Koeficijent obrta potraživanja prikazuje prosječno trajanje naplate te je poželjno da je pokazatelj što veći. Lidl d.o.o. k.d. konkurira ostalim navedenim poduzećima jer mu je potrebno značajno kraće vrijeme za naplatu potraživanja kroz cijelo promatrano razdoblje, a prate ga Tommy d.o.o. i Studenac d.o.o., dok Konzumu d.d. treba nešto duže vrijeme.

4.5.4. Analiza pokazatelja ekonomičnosti iz djelatnosti maloprodaje

U tablici 25 prikazani su pokazatelji ekonomičnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje.

Tablica 25: Pokazatelji ekonomičnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

TOMMY d.o.o.				
	2015.	2016.	2017.	2018.
ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,05	1,06	1,07	1,06
ekonomičnost poslovanja	1,33	1,33	1,35	1,37
ekonomičnost financiranja	0,07	0,39	1,41	0,92
STUDENAC d.o.o.				
	2015	2016	2017	2018
ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,05	1,05	1,08	1,06
ekonomičnost poslovanja	1,25	1,25	1,39	1,38
ekonomičnost financiranja	2,01	2,50	3,04	0,39
LIDL d.o.o., k.d.				
	2015.	2016.	2017.	2018.
ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,06	1,08	1,08	1,09
ekonomičnost poslovanja	1,34	1,37	1,37	1,36
ekonomičnost financiranja	1,60	2,65	0,15	0,20
KONZUM d.d.				
	2015	2016	2017	2018
ekonomičnost ukupnog poslovanja	0,90	0,89	0,84	0,98
ekonomičnost poslovanja	1,39	1,33	1,35	1,38
ekonomičnost financiranja	0,07	0,03	0,02	0,05

Izvor: izračun autora prema financijskim izvješćima odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje (2015. – 2018.)

Ekonomičnost ukupnog poslovanja se dobiva stavljanjem u odnos ukupne prihode i ukupne rashode poslovanja. Promatranjem ova četiri poduzeća iz djelatnosti maloprodaje može se vidjeti da Tommy d.o.o. i Studenac d.o.o. i Lidl d.o.o. k.d. imaju koeficijent veći od 1 u cijelom promatranom razdoblju što je teoretski preporučljivo. No, Konzum d.d. ima nešto manje ispod 1 što se može reći da ima problema s ekonomičnošću ukupnog poslovanja.

Ekonomičnost poslovanja kod svih promatranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje tijekom cijelog razdoblja je veća od jedan što ujedno znači da isti generalno ekonomično posluju.

Ekonomičnost financiranja zahtijeva koeficijent veći od 1 te time bi se zaključilo da financijski prihodi se povećavaju brže od financijskih rashoda. Tommy d.o.o. u 2015. i 2016. ima poteškoća s financiranjem, no stanje se mijenja u 2017. godini gdje ima najbolji rezultat tokom poslovanja kroz promatrano razdoblje. Već u 2018. opada, ali i dalje je prihvatljivo poslovanje. Kod Studenca d.o.o. je situacija drugačija. Koeficijenti imaju progresivan rast do 2018. godine, a onda ima značajan pad što je rezultiralo time da ima veći rast financijskih rashoda u odnosu na financijske prihode u tekućoj godini. Lidl d.o.o. k.d. ima u 2015. i 2016. rast ekonomičnosti, dok u ostale dvije godine ima regresivan pad. Konzum d.d. ima kroz cijelo promatrano razdoblje koeficijent ispod 1.

4.5.5. Analiza pokazatelja profitabilnosti iz djelatnosti maloprodaje

Tablica 26 prikazuje izračunate pokazatelje profitabilnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje.

Tablica 26: Pokazatelji profitabilnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

TOMMY d.o.o.				
	2015.	2016.	2017	2018
neto marža profita	4,52%	4,79%	5,48%	4,35%
bruto marža profita	5,57%	5,82%	7,06%	5,64%
rentabilnost imovine	12,97%	11,95%	14,08%	10,63%
rentabilnost glavnice	41,97%	31,10%	29,99%	21,49%
STUDENAC d.o.o.				
	2015.	2016.	2017	2018
neto marža profita	4,51%	4,44%	5,63%	4,32%
bruto marža profita	5,56%	5,41%	6,94%	5,28%
rentabilnost imovine	17,07%	14,69%	22,12%	27,02%
rentabilnost glavnice	88,51%	55,53%	81,21%	99,62%
LIDL d.o.o., k.d.				
	2015.	2016.	2017	2018
neto marža profita	5,43%	8,27%	8,14%	9,34%
bruto marža profita	5,61%	7,20%	6,98%	7,94%
rentabilnost imovine	5,61%	8,16%	8,95%	11,18%
rentabilnost glavnice	7,52%	11,35%	11,94%	15,48%
KONZUM d.d.				
	2015.	2016.	2017	2018
neto marža profita	-11,32%	-17,47%	-42,51%	-3,07%
bruto marža profita	-2,80%	-10,94%	-36,29%	-0,27%

rentabilnost imovine	-11,61%	-22,40%	-79,08%	-6,73%
rentabilnost glavnice	-	-	-	-

Izvor: izračun autora prema financijskim izvješćima odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje (2015. – 2018.)

Neto profitna marža i bruto profitna marža su izračunate na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka te bilance odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje.

Neto profitna marža se dobiva stavljanjem u odnos dobiti poslije poreza i prihoda od prodaje pomnožen sa 100. Nadalje, možemo uočiti da u poduzeću Tommy d.o.o. neto profitna marža iznosi u 2015. godini 4,52% te u nastavku prati isti pozitivan trend što se može zaključiti da dio prihoda koji mu ostaje na kraju godine može podijeliti vlasnicima ili reinvestirati u poslovanje. U poduzeću Lidl d.o.o. k.d. je za 2% veći koeficijent neto profitne marže u odnosu na Tommy te također prati pozitivan rast kroz određeno razdoblje. Studenac d.o.o. ima istu situaciju. U poduzeću Konzum d.d. poslovanje poduzeća je negativnog predznaka.

Bruto marža profita se dobiva stavljanjem u odnos bruto dobiti i prihoda od prodaje pomnožen sa 100. Razlika neto profitne marže i bruto profitne marže je u tome što bruto profitna marža pokazuje iznos prihoda koji ostane za pokriće troškova uprave i prodaje, financiranja i ostvarivanje dobiti.

Rentabilnost imovine ili ROA (*Return on Assets*) predstavlja omjer operativne dobiti jer u sebi sadrži troškove korištenja vlastitog i tuđeg kapitala i ukupne imovine. Pokazatelji povrata na ukupni kapital pokazuje koliko je na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu društva ostvareno novčanih jedinica operativne dobiti. Prema izračunu financijskih pokazatelja, može se vidjeti da Studenac d.o.o. prednjači u odnosu na ostala tri poduzeća. Zatim Lidl d.o.o. k.d. i Tommy d.o.o. također imaju pozitivnu stopu povrata na ukupnu imovinu. Kada rentabilnost imovine nadmaši trošak financiranja tuđeg kapitala, rentabilnost vlastitog kapitala će biti veća. Konzum d.d. jedini od odabranih poduzeća posluje sa gubitkom pa i ROA ima negativan predznak.

Rentabilnost glavnice ili ROE (*Return on Equity*) pokazuje koliko je dobiti nakon oporezivanja proizašlo iz 100 novčanih jedinica uloženog vlastitog kapitala. Iz navedene tablice može se zaključiti da Studenac d.o.o. drži vodstvo u odnosu na ostala tri poduzeća maloprodaje tokom promatranog razdoblja. Kod Konzuma d.d. je uočljivo da tokom promatranog razdoblja posluje s gubitkom te ukazuje na nesposobnost poduzeća da ostvari dodanu vrijednost za vlasnike.

5. ZAKLJUČAK

Provedenom horizontalnom i vertikalnom analizom, te analizom putem pokazatelja dobivena je slika o uspješnosti poslovanja odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje. Temeljem provedene analize može se zaključiti da na tržištu jako dobru poziciju imaju poduzeća Tommy d.o.o. i Lidl d.o.o., k.d. i Studenac d.o.o. Konzum d.d. je u gubitku iz godine u godinu, no njegovo poslovanje je obilježeno slučajem Agrokor.

Odabrana poduzeća su lideri u djelatnosti maloprodaje na Hrvatskom području, te bilježe rast prihoda već dugi niz godina i tako povećavaju konkurentnost na vanjskom tržištu što bi moglo biti dobro za Hrvatsku da ojača izvoz domaćih proizvoda.

Poduzeće Tommy d.o.o. ostvaruje blagi rast prihoda iz godine u godinu. Rastom prihoda zahvalne su trajno niske cijene kvalitetnih proizvoda, pogotovo jer su proizvedeni u Hrvatskoj te tako promoviraju značenje i kvalitetu domaćeg proizvoda. Nadalje Studenac d.o.o. također bilježi trend rasta prihoda kroz promatrano razdoblje koji je rezultat veliko ulaganje u investicije u smislu povećanja razine usluga i prodajnih mjesta. Lidl d.o.o., k.d. koji je također se našao na listi TOP 10 najboljih trgovačkih lanaca u Republici Hrvatskoj, svojim širokim asortimanom i niskim cijenama ostvaruje također prihode svake godine. Konzum je u 2018. godini je nastavio ispunjavati svoje financijske obveze u skladu sa zakonima Republike Hrvatske. Optimizacija prodajne mreže zatvaranjem 80 neprofitabilnih lokacija imala je pozitivan učinak na profitabilnost.

Na kraju ovog rada može se zaključiti da sva promatrana poduzeća kontinuirano ulažu u svoje poslovanje kako bi povećali i osigurali kvalitete proizvoda i usluga, ostvarili što veće prihode uz niske cijene. Zadržavanjem kupaca i ispunjavanjem njihovih potreba i želja također pridonosi boljem poslovanju trgovina na malo. Najveće ulaganje ima Studenac d.o.o, a prate ga Tommy d.o.o., Lidl d.o.o., k.d. te Konzum d.d. koji je u 2019. godini postalo društvo s ograničenom odgovornošću.

SAŽETAK

Temeljnim financijskim izvještajima, kao što su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje može se predvidjeti stanje poduzeća te tako donijeti adekvatne odluke i informacije bitne za daljnji razvoj i opstanak. Tema ovog rada je usporedna analiza poslovanja poduzeća iz djelatnosti maloprodaje u kojem su analizirana 4 vodeća poduzeća na tržištu a to su: Tommy, Studenac, Lidl i Konzum. Putem horizontalne i vertikalne analize mogu se vidjeti relativne promjene izražene u postotku o kretanju poslovanja tokom promatranog razdoblja te također koja stavka ima najveću ulogu poslovanja. Kako bi se dodatno utvrdila kvaliteta poslovanja poduzeća, koristila se i analiza putem pokazatelja te time iskazalo pravo stanje poslovanja poduzeća.

Provedenom analizom može se zaključiti da poduzeća imaju prihvatljivo poslovanje tokom promatranog razdoblja te da će trend rasta biti veći u budućnosti.

KLJUČNE RIJEČI: analiza financijskih izvještaja, uspješnost poslovanja, temeljni financijski izvještaji.

SUMMARY

The financial statements, such as balance sheet, income statement, cash flow statement, statement of comprehensive income, statement of changes inequity and notes to the financial statements may provide for state enterprises and thus make adequate decisions and information essential for further development and survival. This paper is a comparative analysis of company operations from retail activities in which they analyzed four leading companies in the market which are: Tommy, Studenac, Lidl and Konzum. Through horizontal and vertical analysis can be seen relative changes expressed as a percentage on the movement of the operations during the study period and also that paragraph has the most important role of business. Additionally to determine the quality of business enterprise, was used and analysis through indicators and thus expressed the real state of their business.

The analysis can be concluded that the companies have acceptable performance during the study period and that trend growth will be higher in the future.

KEYWORDS: analysis of financial statements, business performance, statutory financial statements

LITERATURA

1. Anić, I.D. (2019): Sektorske analize, Ekonomski institut, Zagreb
2. AZTN (2018): podaci poduzetnika iz istraživanja distributivne trgovine mješovitom robom, pretežito hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2018., (Internet), raspoloživo na: <http://www.aztn.hr/>, (02.09.2019)
3. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF, Zagreb
4. DZS, Realni indeksi prometa od trgovine na malo 2012. – 2019, Državni zavod za statistiku, dostupno na: <https://www.dzs.hr/>, (11.09.2019)
5. Ekonomski lab (2018): Europska trgovina za 21. Stoljeće, dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/europska-trgovina-za-21-stoljece/> (11.09.2019)
6. FINA- javna objava, <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/>, (25.09.2019)
7. Grubišić, D. (2004): Poslovna ekonomija, Ekonomski fakultet Split, Split
8. Konzum d.d., Službena web stranica poduzeća, osnovni podatci o poduzeću, (Internet), raspoloživo na: (<https://www.konzum.hr/o-nama>), (11.09.2019)
9. Lidl d.o.o., Službena web stranica poduzeća, osnovni podatci o poduzeću, (Internet), raspoloživo na: <https://karijera.lidl.hr/hr/1634.htm>, (11.09.2019)
10. Narodne novine (2015): Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
11. Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18.
12. Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. , br. 120/16, 116/18
13. Narodne novine (2019): Zakon o trgovini, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 32
14. Perica, I. (2016): Analiza financijskih izvještaja, Nastavni materijali i vježbe, Ekonomski fakultet Split, Split.
15. Studenac d.o.o., Službena web stranica poduzeća, osnovni podatci o poduzeću, (Internet), raspoloživo na: (<https://www.studenac.hr/povijest-studenca>), (11.09.2019)
16. Šodan, S. (2018): Financijska analiza poslovanja, Nastavni materijali, Ekonomski fakultet Split, Split.
17. Tommy d.o.o., Službena web stranica poduzeća, osnovni podatci o poduzeću, (Internet), raspoloživo na: (<https://tommy.hr/hr/o-nama>), (11.09.2019)
18. Vidučić, Lj. (2008): Financijski menadžment, Sveučilište u Splitu, Split

19. Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M., (2015): Financijski menadžment, Udžbenici sveučilišta u Splitu, Zagreb
20. Vuko, T. (2016): Analiza financijskih izvještaja, Nastavni materijali, Ekonomski fakultet Split, Split.
21. Vuko, T. (2017): Revizija, Nastavni materijali, Ekonomski fakultet Split, Split
22. Zgombić i partneri (2008): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Crolex zbirka hrvatskog prava, Zagreb, izd.1
23. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, izd. 3.
24. Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb
25. Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb
26. Žager, L. (1992): Pokazatelji financijske analize poslovanja poduzeća, Računovodstvo i financije, br. 2/92, Zagreb

POPIS TABLICA

1. Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti
2. Tablica 2: Pokazatelji zaduženosti
3. Tablica 3: Pokazatelji aktivnosti
4. Tablica 4: Pokazatelji ekonomičnosti
5. Tablica 5: Pokazatelji profitabilnosti
6. Tablica 6: Horizontalna analiza bilance poduzeća Tommy d.o.o.
7. Tablica 7: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Tommy d.o.o.
8. Tablica 8: Horizontalna analiza bilance poduzeća Studenac d.o.o.
9. Tablica 9: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.
10. Tablica 10: Horizontalna analiza bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d.
11. Tablica 11: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d.
12. Tablica 12: Horizontalna analiza bilance poduzeća Konzum d.d
13. Tablica 13: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.
14. Tablica 14: Vertikalna analiza bilance poduzeća Tommy d.o.o.
15. Tablica 15: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Tommy d.o.o.
16. Tablica 16: Vertikalna analiza bilance poduzeća Studenac d.o.o.

17. Tablica 17: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Studenac d.o.o.
18. Tablica 18: Vertikalna analiza bilance poduzeća Lidl d.o.o., k.d
19. Tablica 19: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Lidl d.o.o., k.d.
20. Tablica 20: Vertikalna analiza bilance poduzeća Konzum d.d
21. Tablica 21: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.
22. Tablica 22: Pokazatelji likvidnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje
23. Tablica 23: Pokazatelji zaduženosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje
24. Tablica 24: Pokazatelji aktivnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje
25. Tablica 25: Pokazatelji ekonomičnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje
26. Tablica 26: Pokazatelji profitabilnosti odabranih poduzeća iz djelatnosti maloprodaje

POPIS SLIKA

1. Slika 1: Vrste informacija
2. Slika 2: Razvrstavanje poduzetnika prema ZOR-u
3. Slika 3: Oblici dugotrajne imovine
4. Slika 4: Oblici kratkotrajne imovine
5. Slika 5: Struktura bilance
6. Slika 6: Utvrđivanje raspodjele dobiti
7. Slika 7: Struktura izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti
8. Slika 8: Struktura kapitala
9. Slika 9: Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja
10. Slika 10: Pregled pokazatelja financijske analize
11. Slika 11: Rentabilnost glavnice i rentabilnost imovine

POPIS GRAFIKONA

1. Graf 1: Realni indeksi prometa od trgovine na malo 2012. – 2019.
2. Graf 2: Kretanje glavnih stavki aktive i pasive poduzeća Tommy d.o.o. od 2015. – 2018.
3. Graf 3: Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzeća Tommy d.o.o. od 2015. – 2018.
4. Graf 4: Kretanje glavnih stavki aktive i pasive poduzeća Studenac d.o.o. od 2015. – 2018.
5. Graf 5: Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzeća Studenac d.o.o. od 2015. – 2018.
6. Graf 6: Kretanje glavnih stavki aktive i pasive poduzeća Lidl d.o.o. od 2015. – 2018.
7. Graf 7: Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzeća Lidl d.o.o. od 2015. – 2018.
8. Graf 8: Kretanje glavnih stavki aktive i pasive poduzeća Konzum d.d. od 2015. – 2018.
9. Graf 9: Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzeća Konzum d.d. od 2015. – 2018